

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.angp-hb.co.za

info@angp.co.za

NĒRA FĒVA

KEE

DEKEŊA KA WAARA FĒVA NĒE

(Fotooi baa baa fevara ba waaran lee cĕra.)

Copyright ANGP

COPYRIGHT

ISBN 978 - 1 - 920322 - 48 - 9

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.

(Une Mission de littérature évangélique financée de dons)

(Reg. No. 1961/001798/08)

NƏRA FƏYA

Takəllan-bəya aña kpa farya. Fəransəur ba fanən ka mənəja bənə dənə ba yi 1732 nəe də nən. Lau dan were deυ ba yi **J.R. Gschwend** nəe au səkər ka, ka ləsə ka bənə dənə ba yi 1929 nəe də nən. La kaawəlla ba təllən ka təllə təllə, ka ləsə ka tēm baa baa nən, ii wəryu məli ən gasərin fəya (250). Demə ba mənə la maayəυ nəe bara ba yi ən əngilisəm ka: **All Nations Gospel Publishers**. Ba turən takəllai cii tənjsə desə nən ba kpaara laabaari jəna nəe sə nənna ii tənjsə wəryu ən garya ən sənuyə səli (127). Takəllan-bəya cəya toryə tēm baa baa tiwa ən nərwa baa baa ən Cansawa fəyər tiwa baa baa ka bəya gbaartəwa wuyū bau məkə bən la be bərjərūj gauj gauj nəe ən Cansawa waazu deυ a mənə ən andebu Ezekiyellə nən nəe, ka la ben bəna wəryu mənū ən gasənəəsə ən aleewər (586) ban mər Kərisə. A wellaura ka: Arəe na tē ba fə-farya ən yisəyə-farya, ... ləe ba na bama a nərya ka arəe tē be ba Cansawa (Ezekiyellə 36:26-28).

NƏRA FƏYA

Nəra fəya be Cansawa jənjerəjura kee Seetan mayənaŋa
(Jan F. 3:4-10)

Ka ʋ kar takellaŋu aŋu, muma ka: ku be ii dekeŋara deŋa nən bə na tɔɔya bə yera bə gaa gaa fəya nəe. Baa ʋ be ceferi, kee Jesu dɛe, kee a kpa Jesu dɛe nəe, kee Jesu dɛe deʋ a bur ʋ kaawər nəe, na yera bə gaa fəyara ii dere Cansawa ceer bə nəe. Nəra ceer paaya paaya dɛrala ka Cansawa tɔɔ ceer fəya suya (Samiyellə F 16:7). Dere gaara gaara tə be nəe leera a ceer tə.

Seetan be taabərii i nəm i teura ən beera la nəm la saawa ka andurnya aʋ sayənte. A bəlla a gaa ii caarəm malai-kaura, ka dar dopa ən pɔɔwə beera sunuŋ nən. Dere la yaa be wem na nəe, leera la be faanam la tora. Taabər-təmnəwa ba yi ba gaawa Kərisə dəpa nəe ba wuuwa. La tə kpa biti. Seetan arɛe gaa mənə a gaa ii caarəm malaika nəe se (Kɔrəntə L. 11:13-15). Arɛe deʋ a be andurnya aʋ sayənte nəe, an be ka sɔwəra nərwa nənii ka wa nɔ ba yera Cansawa nɔsə kee dere Jesu kpir a pəsə ba nəe (Kɔrəntə L. 4:4). Durum tiwa ba nəm ən dema ba wa tayər Jesu nəe ba be nən-jɔmtiwa ən kpiimaara Cansawa nənəya nən. Andurnya aʋ saa-beyara ka datə ba (Efɛzə 2:1-2). Ka ba nənii wa caanə la yəyətə ba ba yera ka: ba be bota, saniinaŋara ba na demara. Ka were a yi ka a kpan durum a jeta a gaara. Tə tə mu ka: Cansawa Bɛya pənəra, ka tekəraa fonərii te maayər (Jan F 3:8). La ter nəe, nyonna i gaawa Cansawa baka nən. Pɛtəna cəwər ka faka fonəryu, lɛe ku na cukəna ku vɔkan i. Kpəenəna Cansawa, lɛe a na kpəena i (Jaakə 4:7-8).

Ka ʋ kar takellaŋu aŋu ka cɔraa ku fotooi, na yera bə gaa fəya. Lee nəe caa Cansawa waar bə a caarəm bə yera dere bə fəya be nəe. Seka bə durumma, bə wa feera ba.

La kpa la nyena ter, Cansawa kokoryu wer kayaa: ka te yi ka te kpan durum, te jeta te gaawara, lee berjeryu te kpa te nen. Ka te leyete Cansawa te durumma, te ben u naane, le a mena dere la be to nee la ter. A te na sone te te durumma, ka caaner te te daa bee a nem (Jan F. 1:8-10). Meka ka: Cansawa Beya Jesu zem caanera te te durumma ba nem nenna (Jan F. 1:7).

Ka u wemen Cansawa be a deera. Ka Seetanura u wemenna be durum wirala. Ka durum date be be cenem bu wa feera. Weerman Cansawa, lee a na tose u en Jesu Kerise nen. Jesu cece dan andurnya au nenna, ka momera fayorem dem Seetan en durum la ben te nen nee, la seka a pese durum tiwa. Wera te Peseta dev a lese te te durum wirel nen nee. Te zer Cansawa dev a be nanu nee a neneyara, wera a ceer te ka mu te nanan gaa, a mu te fese se nem en te menakaara la feer nee. Te kaa toya te feena Cansawa kee te feer u te menakaara. La kpa la nyena ter, aree dev a mamer te tepaa nee, a na perra wemeyaa? Aree dev a te mamer te nenii nee, a na perra yerajaa? (Banjer yimii 94:9).

Berjeryu, Sayente Cansawa ceerna taja ka nemna, la seka a te dema ba tayar u en faya nyerka neeu fayorem (Keroniike L. 16:9).

Cansawa ceer nera a cenem me nem nenna. Baa nyeele gbaniija dere, beera meneta kaa toya a feena u de nen (Joobe 34:21-22).

Jesu wa nyen dema ba nyenen u neeu naane, le a mu nerwa ba nem nee la ter (Jan 2:24).

Lee nee, lebayu teera nera dev Cansawa tose a beera nee, were a sone a durumma nee. Lebayu teera nera dev Sayente Cansawa wa ceer durum tee nee, were a yete fe-

lawa nən nəε (Baḡer yimii 32:1-2). Jesuṽ yi tē den kpeεne kaɣaa: tē dana arεε nən, tini dema tē tir tir-zεzεrēm ka jεḡε nəε tē nēm, a tē na voriiłē tē (Matiyee 11:28-30).

FOTOOI DEI I WAARA NƏRA FƏYA NƏE I WESAŃA FOTON-FANEYU

Fotooḡu aḡu waara dere la be ceferi ən beera mənəta fəya nən nəura, dōo kee pōya. Lara Cansawa Kokoryu yi durum. Ka nərə caa ka andurnya au fonərii ən a yerya ka gbanē yer-sōroḡa la datē u, ara cərala la be la tēε fəya fotooḡu, ii dere Cansawa ceer ka nəε. Nən-mōrii kolla da-nyan-tēε baura ii dere ba wesē la yaasiu Mōnəjəra 23:29-33 suya nəε, kaɣaa: dema nəniiira i be mōōnē gauu ka ba kpēna tuḡḡ ka tōyaa ḡmaa, ka ben wərii la kpa wəraḡa, ka ba bau be nərwa sənəm? Dema ba be dam nən kpira wəmm, ka lanta da-sōyəkam nəura. Bəu wa ceer dam jənēm waatu deṽ mē be mōōnē dawaḡa suya ka bēta, ka mē jətaḡa werii bē leyū nən nəε. La nan mənē bəura ii wayə-beuḡ nyuḡna ḡu kpēnē ən bē, lau caa ka u yera dere la be biti nəε. Bē yisōka ka camər bē, ka u kolla caaca.

Fotooḡu aḡu suya, zəyū tənəya, na yera dem baa baau nərə fəya nən. Mē waara durumma ba be ka suya nəura. Fəyara ka be den tē durumma cayər nəε. Cansawa bər tē ən andebu Zeremii nōr nən kaɣaa: nərə fəya be ketē ketəura, ba tē kaa tōya ba bərna ka. Wera a na tōya a mēka ka a lo? (Zeremii 17:9). Jesu arεε gaa ka: leera la bera. Nərwa fəsē suyara yisōyə-beesē yenanna, sərə sē tər nərə a mənē wasanḡarnē, cəyū, nər-kopē, tərɣu, nən-vōku, daa bēε mənəḡa, jētii, canē, futaraḡu, bē tōo zəyū kopē, gaaranē, yisōyə-kpaam. Beera cəra la nēm yanən fəya suyara, lara la ta nərə dεḡnē. (Markē 7:21-23).

1. KORAAVU – De-fanəmna koraayū. Ku ben kōw-jənənəra ka ku ceerəu jənē. Fotooḡu aḡu suya, ku waara gaaranē duruməura. A nyεε yaa be Cansawa malaikama suya palleeya, ba yi u Lusifeer, ka a yaa jer Cansawa caarēm. Lεε gaaranē

1. DURUM TEE FEVA

waar ɔ, au bəṭe Cansawa kpaṃtɔɔ. Wɛra fonɛrii tɛ (Ezayii 14:9-17; Ezekiyellɛ 28:12-17).

Gaarane yenan bɔyɛm saayara ka waara dɛ gar yaasima wurum nɛn. Nɛrwa nyɛma mɛna gaaranɛ ba mɔyɛrɛm ter, ba nyɛma ba sukuunɛ miisɛ ter, kee ba gaawa gurɛu nɛn, demɛ nɛn ba tamnɛ ba gbanɛ faa ka kpan la zɛwii nɛɛ, ka ba nyɛma ko ba gaawa ɛn wanɛ dɛ ben yɛnɛrkaara nɛɛ ka nyɛna kusɛ ɛn baananjii, ii dere la be wor wor Ezayii takɛllanɔ 3:16-24 sɔya nɛɛ. Ba nyɛma towa yella ba gaawa ba tema kee ba birɛm kee ba nyakɛr kee ba laarii ter, ka cura ka: Cansawa faka gaaran-tiwara, ka mɛna dema ba fiiɛra ba gaawa nɛɛu bɛɛrɛɛ (Piyɛr F. 5:5). Cansawa zir gaaranɛ ɛn teer nɔɔsɛ (Mɔnɛjɛra 8:13). Gar pɛllan sanaanjara, ka gaaranɛ pɛllan larɔj (Mɔnɛjɛra 16:18).

2. AJɔɔŋA – Ajɔɔŋa waara gbanɛ yɛsɛra ɛn zɛwii kpanɛ ka wasanɔarnɛ. Durumma ama kpawɛr gɔ-kawɛra aa nɛnna, lau tayɛ dere Jesu tɛr kollɛ nɛɛ, la ben bɛna ii fɛnaa aliɔ dɛn (2000). Au: gɔ-kawra durumma na nakɛrɛura ii dere la bam tunjii dei ba yi Sɔdɔm ɛn Gɔmɔɔr nɛɛ.

Beera cɛra jɛpɛ dopa ɛn pɔyɛwa wurumna, har ka koorɛn Cansawa fɛyiitɛwa sase. Faanam baa wereura a mu ka: tɛ mayɛnasɛ ɛn tɛ sukurɛn-dei ɛn camma tutɛnasɛ ɛn sinemaai ɛn ŋmau laarii karasɛ ɛn wasanɔar-fotooi ɛn la takɛllai karasɛ be sur ɛn beeralala. Leera laarnasɛ ɛn saɔnsɛ bɛtɛ den ba mɛna zɛwii-kpan-dɛra nɛɛ. Dɛn, nyarwa wurum dɛmdɛmura ba tɛɛ ba gaawa yaasima dema ba pɛllan yisɔyɛ-camɛryɔ ɛn zɛwii ka ma mumɛn den nɛɛ. Nɛr-cama ɛn zɛwii kpa-mara ba ceer gaawa. Ka were a jer a gaa Cansawa nɛmɛ nɛn ii Jozɛɛfɛ, (Tallnɛnanɔ 39) ba bɛyɛra arɛu kpaɛyara. Baa birɛm dem ba yi Zulluuma ka mɛ cɛferima ko dema ba mɛna wasanɔarnɛ nɛɛ mɛ na tɔɔya mɛ sɛyɛr tɛ la nyɛna tɛ nɛn-fɛn-kparai ai nɛn, ka tɛya kora tɛ bau Cansawa bau biu gɔr. Cansawa wa wɛr ka tɛ larma ɛn tɛryɔ ɛn wasanɔarnɛ, ama ka tɛ cɔkɛma lee cɛrala. La tella a kokoryɔ bɛr tɛ ka: vɔkɛrna i gaawa ɛn wasanɔarnɛ. Durumma dema ba caar ka nɛra mɛna nɛɛ, bɛpa leera a gbanɛra paaya paaya,

ama, nɛra deɯ a mɛna wasanɔarnɛ nɛɛ a gaa gaa gbanɛra a cɔsanna. I wa mu ka i gbanɛ be Yisɔyɛ-nanɛrya deɛa Cansawa tir i ka ka be i nɛn nɛɛ ka jenjereɲura? I tɛ wa se i gaawa (Kɔrentɛ F. 6:18-19). Kokoryɯ cɛyɯ tɛ mɛsɛ ka: ka were a mɔmɔr Cansawa jenjereɲu, Cansawa na mɔm la tɛɛ. La kpa la nyɛna ter, Cansawa jenjereɲu be nanɛɲura. Iura tɛ be a jenjereɲu cɛyɯ (Kɔrentɛ F. 3:17).

3. AFAŊU— Afaɲu waara da-nyanɛnɛn ɛn ji-fur durummara fotoɲu aɲu nɛn. Ku ben deɲnɛra ka ji baa bɛn. Ka bɛn ku len tooyanna de, baa la ben deɲnɛ, kee la kpanna ku jiwara. Leera durum tɛɛ fɛya bera, ka wa cɛr sɛyɛr-bei ɛn kokorfoi ka fotoon-bei ɛn la takɛllai ceerɛɯ. Cansawa a vo nɛɛ a mɛnɛ nɛr-gbanɛra dɛ bama a jenjereɲu, ka ba bɛɛya dɛ ɛn jikaara la wa jɛnɛ nɛɛ la nɛn, ɛn daa foi ii tawa mɛɛra ɛn a nyupɛ, ka a wuwiiɯ, ka kooren taw-bɛɛ ɛn tira a bɛɛya nɛra nɛɛ. Faanam tawa ɛn taw-bɛɛ nyupɛ mɛyɛ dopa ɛn pɔyɛwa lau jɛtɛ wem. Se Cansawa fayɛrɛm sɛmna mɛ na tɔɔya mɛ lɛsɛ tawa ɛn fonɛryɯ wirwa ama taka. Dema ba ceer ba gaawa Cansawa fɛyiitɛwa nɛɛ ba cuka ba nyu tawa jenjereɲu deɲu ku be deɲu nɛɛ ku nɛn, ka cuka ka: bau wa deɲnɛra ku. Tɛya Jesu dɛɛ gbanɛ be Cansawa jenjere gaɲu gaɲura. Ama nɛrwa wa cuka kuku, ka nyu tawa ka deɲnɛra ku. Tɛmna Pɔlle wɛr Jesu dɛpa ka: ba wa mu ka ba be Cansawa jenjereɲura, ka Cansawa yisɔka be ba nɛɲaa? Ka were a mɔmɔr Cansawa jenjereɲu, Cansawa na mɔm la tɛɛ (Kɔrentɛ F. 3:16-17; 6:18-19).

Cansawa wa nɔ fur tɛɛ a ji ii afaɲu nɛɛ. La kpa la nyɛna ter, tɛ wa vo jiu sɛmɛ ter, ama tɛ jiwara la seka tɛ vooyɛ. Ka cem ben nɛra a na tɔɔya a ji jika-jɛnɛra ka cɔyɛra. Ama fur tɛɛ yiwara tɔɲɲ kaɲaa: ba tɛ arɛɛ, ba tɛ arɛɛ.

La wa cɛra fur tɛɛ, a tɛ wa mu ka a cɔyɛrwa. La be wor wor cɛrɛɯ nɛn, Yomto-kpɛmɛnɛ sɔya kaɲaa: fur tɛɛ ɛn dan-yan-tɛɛ sɛtɛn ba cɛ ba tanara ba ko (Cɛrɛɯ liranɲa 21:18-21). Nyan-nyupɛ ɛn ji-ber la pɛllan sɛnɛmna. Ka jiu ɛn dɔyɛrɛm sɛnara la be bɛ dɔɲ, na nyɔsɛ bɛ gaa ɛn cɛɲcɛɲnɛ yurumna (Mɔnɛjɛra 23:21). Tɛɛra ka do-mɔyɛra nyɛɛ bamni,

ka ben fur, a nɛnvɔku ka bɛllɛ ɔ wira. Le a kpir nɛɛ, lɛɛ a nyɔsɛ a gaa bɔyɛm saaya nɛn, sɛnji-sɔrɔŋu karaŋa. Tɛ mu jɛnɛm ka: danyaŋnɛ nɔyɛna nayɛbeyɔra. La tella la wa sɛtɛ tɛ kollɛ la bau zaɔraa. Cansawa bɛtɛ tɛ a kokoryɔ nɛn vouu ka: danyaŋ-tɛɛ nyɛɛ gaa kaa jɛpaa a saawɛr nɛn. Dam kpa jikaara, mɛ be nyukaara dere la keta nɛra zɛyɔ nɛɔra. Ka lee, dema ba nyu mɛ nɛɛ, yisɔyɛ-kpaam dɛrala ba mɛnara. Mɛ bɛlla ba nɛr-camara. Mɛ gam na tɔɔya ka nyɛn ba nɛr-kopɛ. Dere ba kaa tɔɔya ba mɛnɛ ɛn nɛn-caarii nɛɛ mɛ na ca bau mɛnɛ la. Dam nyɛna nɛra karanbaanɛra, ka sodabima nyɛna ɔ faaram. Yisɔyɛ-kpaam tiwara ba nyɛnaa ba gaawa la sɔya (Mɔnɛjɛra 20:1).

Dema ba sam nyaŋ-fayɛrsɛ ɛn dema ba berma sɛ nɛɛ, ba bau be kpira Cansawa nɛnɛya nɛnna la tora. A wɛr a kokoryɔ nɛn kayaa: nayɛbeyɔra ku lɛyɛr dema ba be patɛ dam nyupɛ nɛn nɛɛ ɛn dema ba jɛtɛ da-fayɛrɛm mɛnaŋa nɛn nɛɛ (Ezayii 5:22). Nayɛbeyɔ tɛ na maana dema ba jɔyɛ ba towa nyukaara la wa jɛnɛ ka be ii berɛm nɛɛ (Habakukɛ 2:15). Pɔllɛ tɛ wɛr Kɔrɛntɛ tiwa ka: ba mu jɛnɛm kayaa: nɛr-beewa kaa vɛra Cansawa saawɛr. Bau wa jɛta ba gaawa: wasaŋgarma ɛn bɛya gbaartɛwa, ɛn dema ba mɛna tɛryɔ nɛɛ, ɛn dopa ba gɔn ba do-towa nɛɛ kee pɔyɛwa ba gɔn ba pɔyɛ-towa nɛɛ, ɛn cɛyɛrwa, ɛn nɛn-vɔyii tiwa, ɛn danyaŋ-tiwa, ɛn dema ba cura ba towa nɛɛ, ɛn dema ba kpɛɛr nɛrwa ɛn fayɛrɛm nɛɛ, bɛpa cɛwa kaa vɛra Cansawa saawɛr sɛ (Kɔrɛntɛ F. 6:10).

Durumma dema nɛn tɛ nɛr-gbanɛ tɛr tɛ nɛɛ ba bɛɔra veii. Ii dere Pɔllɛ bɛtɛ Galaatɛ tiwa nɛɛ kayaa: duurmma cɛwara tɛryɔ, dɛŋnɛ, wasaŋgarnɛ, nyaka ɛn bɛya gbaarɛm, tatɛ, kɛamtor, kpɛɛsɛ, futaraɔŋ, sɛmaaya, tɛ towa jɛtaŋa laayɔŋ, nɛrwa yaau, bɛbɛi toorɛɔ, nɛnvɔku, yɛwya, ji-ber dɛ pɛlla ɛn abɔɔnɛ nɛɛ, ɛn mɛnɛkaara ii lee cɛra taka. Au ka: arɛɛ be ka bɛr ba faanam, ii dere an lor ba bɛrɔŋ nɛɛ, kayaa: dema ba mɛna lee cɛra nɛɛ, ba kaa vɛra Cansawa saawɛr (Galaatɛ 5:19-20). A tɛ wɛr Efɛɛsɛ tiwa ka: bau wa yɛw nyaŋa, ka ɔ canɛra, ama, ba cɔyɛma Cansawa Yisɔka gam (Efɛɛzɛ 5:18).

Dema bəyənəsə nyanyuruŋ jer nəe, Jesu be ka kollan ba ka yi kayaa: ka were nyanyuruŋ benna, a dana arɛɛ nən a nyu (Jan 7:37-38). Andebu Ezayii tɛ wɛr Cansawa nɛya ka: bepa dema nyanyuruŋ mɛna nəe ba nɛm ba dana den nyam be nəe, baa were a kpan wɛsɛ. Ba dana ba da jik-aara ba ji, ba tɛ da dam ɛn nayə-bim faaraa, bau wa peer la nyɛna (Ezayii 55:1). Jesu tɛ mɛsɛ wɛraŋa ka: were a na nyu nyam arɛɛ na tɛ ɔ nəe, nyanyuruŋ kaa mɛnɛ ɔ baa fii. Lɛɛ nyam dem a na tɛ la tɛɛ nəe, mɛ na bɛtɛ nya-weranwer, ka weera ka paara har vom mɛ wa lo nəe mɛ nən (Jan 4:14).

4. KUTɛ – Fotoŋɔ anɔ nən, kutɛ waara nyɛrɛmna ɛn sɔyɔ ka tatɛ. Ka ɔ mɔɔrɛn Cansawa, la be beerala ii dere sɔyɔ be nəe. Tɛpɛdɔr tɛ be ɔ beerala ii dere bɛya gbaarɛm be ɔ nəe (Samiyellɛ F. 15:23). Nyɛrtɛɛ law a yɛrɛmkarala ka kpira ɛnna, le a wa nɔ a mɛnɛ ɛn a bayɛsɛ maayɛɔ nəe la ter. Dere la ko ɔ nɛura a towa dɛra yɛya (Mɔnɛjɛra 21:25-26). La tella ba bɛtɛ Izɛrayɛllɛma kayaa: ka ba nɔ ba seɛŋa tɛŋa cɛya, bau wa katɛ ca, ba yisɛ yayɛɔ ba dema ba tan ba cɛr ka (Ba-birwa 18:9). Nɛra wa zana gbanɛ Cansawa dii nən. La tella Jesu tuyɛr ba nyɛma ka: ba taara tatɛ ba jɛpaa ɛn nɔ-mɔka nən (Lukɛ 13:24). Au ka: were a layɛ nɛura a vɛrala (Matiyɛe 7:8). A tɛ mɛsɛ ka: paaya saawɛr jɛpana kpɛtɛ nɛnmɔrii baura, fayɛrwara ba tɛ layɛɔ ba cɛr dɛ ɛn fayɛrɛm (Matiyɛe 11:12).

Ka nɛra mɛna nyɛrɛm dere la be pɛsuŋ ɛn a bɛyɛnɛŋa jɛnɛuŋ nəe la nən, la den ɔ saniinanɛra. La pɛkɛra ɔ Cansawa jɛmuŋ ɛn Cansawa dii i cumii nəe i laayɔŋna. La tɛ wa tɛɛ ɔ sunuŋ a vɛra sɛkɛrii dei Cansawa zer nɔr ka: a na tɛ a dɛpa nəe. Ka Cansawa wɛr bɛ ka ɔ tɛ ɔ bɛ fɛya dɛn, fonɛyɔ bɛr bɛura ka ɔ caa sɛyɔ kee gɔr nyɛnɛ, har lau dan ka looriinna. La na kpɛta leera bɛɔ kpiranna, wa cɛr Kɛrisɛ bɛ vɛra pɛsuŋ. La tella Cansawa bɛr tɛ ka: dɛn, ka tɛ wɛmɛr arɛɛ nɔr, tɛɔ wa jɔkɛra tɛ tɛpaa (Ebɛreema 3:7-8). Nɛrwa wurumna ba yi ka: ba na lɛya gɔr nyɛnɛ ban cɛr pɛsuŋ, har ka jɛwɛriin ba bɛyɛnɛsɛ kum nən. Biu nɛra, dɛnna ɔ sera, wa se sɛyɔ.

Kutə fakura tən̄sə nyəsə tiwa mən̄an tatə. La tella fotoon̄u aŋu suya, ba zanə kutə ka la waara ka dema ba nyəna ba naan̄ɛɛ sɔyɛ, ən̄ tatə, ən̄ bəya ka dobodobonə nən̄ n̄ɛɛ ba mən̄a duruməura. Ba wa nyəna ba naan̄ɛɛ Cansawa a vo n̄ɛɛ a nən̄. A kokoryu tə bər tə ka: ka paayii, kee b̄ɛɛsə, kee nayə-beyu kee bayə-peersə la man tə, tə weerən̄ arɛɛ deɛ a vo n̄ɛɛ. A be loraura a torya tə. Lee n̄ɛɛ, t̄ɛu wa tayər yaasima dema ba waara tə ka tə ben zə-sɛsɛŋu kee zə-kpiməyɛ n̄ɛɛ. La kpa la nyəna ter, Sayənte Cansawara a waara n̄əra a be to n̄ɛɛɛ a napə zernaŋa (Ban̄ər Yimii 37:23). Jaakə bətə Jesu dəpa ka: ba suya a nyɛɛ ben weerəmaa? La t̄ɛɛ yir jenjerɛŋu kpemma, ba jeman ɔ Cansawa, ba ta ɔ kpam ən̄ Sayənte yerəl nən̄. Dere ba jema Cansawa ən̄ nyən̄aŋa n̄ɛɛ, la na p̄əsə b̄ɛɛra ɛɛɛ, l̄ɛɛ Sayənte na yəllə ɔ. Ka a mən̄ə durumma, Cansawa na sən̄ə ɔ ba. La ter n̄ɛɛ, ba leyətəma ba durumma ba towa suya, ba tə jemiima Cansawa ən̄ ba towa, la seka ba v̄əra alaafiya (Jaakə 5:14-16). Cansawa kokoryu bər tə ka: Cansawa nyən̄ Izərayelləma kayaa: sunuŋ kpa ba suya a nyɛɛ zanə a b̄ɛya, dafarya kee beserya, a mən̄ən̄ saraa ba nyɔyɔ ka. Ba suya a nyɛɛ tə kaa mən̄ə tatə nyən̄ə gaar, kee a sɔ nɔ-bəya kee t̄əya a dema a nyɛɛ nən̄ taar-gbaamər kee b̄əyər yiraŋa kee kpiima yiraŋa. Dema ba mən̄a lee ɛəra n̄ɛɛ ba n̄ɛm ba be Sayənte Cansawa ɛɛ abɔɔn̄əra (Cərəu liraŋa 18:10-12). La ter, Cansawa t̄uŋu kaawəlla caaca mən̄ətəwa, tarwa, wasaŋgarma, n̄ər-korwa, b̄əya gbaartəwa ən̄ nyakəsə tiwa, ən̄ dema ba be taabər-tiwa ba kokorii ən̄ ba mən̄əkaara nən̄ n̄ɛɛ, ba n̄ɛm aau ba na ta bamara (Fetəkai 22:15).

Cansawa wər Izərayelləma ka: ba kaa kpeena dema ba yi b̄əya n̄ɛɛ kee biim gburwa. Bau wa de ba nən̄. Ka la kpa lee, ban ba ba na bətə dema ba kpa nan̄ŋ n̄ɛɛ. Arɛura Sayənte Cansawa a be ba Cansawa n̄ɛɛ (Levi dəpa dii 19:31). Au ka: ka ba wər ba ka: ba dema ba bər baka tarwa ba yi kpimma ən̄ dema ba bər serɔyɛ dii ka kolla tən̄əya tən̄əya ka v̄əŋəra n̄ɛɛ ba nən̄, ka yi ka: la kpa la sətəwara baa n̄ərya deŋa bər baka ka b̄əyər n̄ən̄aa? Ba tuyər ka: Sayənte Cansawa ɛərəu ən̄ a s̄ɛȳəriira la sətə n̄əra tə a gaa. La wa sətə a gbən̄ə tarwa t̄əpər. Dei ba bər ɔ n̄ɛɛ i

kaa p̄s̄e ʊ la nyena (Ezayii 8:19-20).

Waatu deu b̄e be ka kar takellan-b̄eya aṅa n̄e, Cansawa kollan b̄eura, ka yi ʊ ka: ʊ bur b̄e durumma kaaw̄er, b̄e t̄eni, b̄e t̄e ʊ b̄e gaa. Ama, kut̄e yaasi deu a be b̄e f̄eya suya n̄e, ar̄e waara b̄e yis̄oṅ̄es̄era baa baa, la seka b̄e faka b̄e w̄em̄en Cansawa. Ka nyena b̄e taayiiira s̄oro, ka ʊ s̄oṅ̄e ka: ka ʊ b̄et̄e Jesu d̄e, deera b̄e m̄eryantowa ̄en b̄e dopa ̄en dema ba caar n̄e ba na w̄ella? Ka ʊ wan de s̄agnas̄e kee b̄e baa kpan andurnya werei ̄en la laarii, deera la na m̄en̄era? Le ʊ na yera m̄oṅ̄er-s̄or̄om m̄e be Jesu K̄eris̄e n̄en n̄e, b̄e z̄eṅ̄e dere ka a j̄ep̄en b̄e f̄eya n̄en na ca ̄en dere ʊ na law n̄e lere bau s̄oka. La t̄e bamniura ka: b̄e yera dere a na t̄e ʊ gbambar d̄e kpan taka n̄e, ̄en leba-s̄or̄oṅ̄u, ̄en teer, ̄en vom m̄e be t̄uṅ̄ n̄e. Lee la caa ka n̄erwa taayii, ̄en kum taayii la b̄ella ʊ Seetan wira. T̄eya, K̄eris̄e dannaura a p̄s̄e dema ba be wirwa ba vom m̄e n̄em n̄en kum taayii ter n̄e (Eb̄ereema 2:14-15). Yis̄o-beeva deṅa ka faka b̄e baa naṅ̄nuṅ̄ deṅ̄ ka: b̄e wa nyenan Jesu n̄e, ka j̄ok̄era b̄e t̄ep̄ella har d̄e dan ka faye ii kut̄e faku.

5. AGUṂA – Aguṅa be dem dem m̄e ben bem n̄eura. T̄e towa zir̄uṅ̄ ̄en s̄emaaya ka yer-bem lara la be n̄era f̄eya suya, lau dan ka p̄ellen n̄er-kop̄e. Ka la n̄oki, na m̄en̄e kookari b̄e jera b̄e gaa b̄e s̄emaaya ka wa p̄ena har la daaṅa. Ama, ḡor den̄e ka na pos̄e n̄e, la kaa j̄en̄eṅa. La be sana b̄e seka ka leera la be b̄e f̄eya suya, b̄e t̄e jema Jesu a l̄es̄e ʊ la n̄en. B̄e wa ca s̄emaaya m̄en̄e b̄e, la na ca b̄e dan ka m̄en̄e beera (Ban̄er Yimii 37:8). S̄emaaya beura ii nya-w̄oṅ̄em (M̄on̄eṅ̄era 27:4). B̄e wa paawaa s̄emaaya n̄oka b̄e f̄eya n̄en, le yis̄oṅ̄e-kpaam tiwara ba n̄oṅ̄e s̄emaaya caaca n̄e la ter (Waazu t̄e 7:9). Lee n̄e fot̄e s̄emaaya ̄en kpan̄tor (Koloos̄e 3:8).

N̄erwa wuȳu nyu nyaan̄ara la t̄e ba dot̄e ba m̄en̄e beera, kee ba peer ba towa dere ba m̄en̄e ba n̄e. Ba nyaan̄a c̄eya beura ii ba b̄et̄e ka ̄en waȳe-beṅ̄ laws̄era (C̄er̄u Liraṅa 32:33). Beera w̄e peer̄uṅ̄ s̄es̄e durum t̄era. Cansawa t̄e wellaura ka, ar̄eura a peer beera w̄e. Jesu wellaura kayaa:

nɔka be tɔɔ ii bɛ gaa (Markɛ 12:30-31). A tɛ wɛr kpɛɛnɛ kaɣaa: nɔkɛna i kɔamtoɔwa (Matiyee 5:44). Cansawa zer nɔr ka: ka tɛ sɛna dema ba cɔsɛran tɛ nɛɛ a na sɛnɛ tɛ tɛ durumma (Matiyee 6:12). Mɛn-niyɔ ɛn gɔnɔrii la be Cansawa abɔɔnɛra. Yer-bem be nɛra fɛɣa suɣara ka tɛr ɔ a kpɛnɛ kee a kpir zɛm. La tella ka tɛ nɔ gbambar denɛ dɛ daɔna nɛɛ, se tɛ ca Cansawa nyɛn a gbambar tɛ fɛsɛ nɛn.

6. WAAYUŊ – Waayɔŋna ŋɔ jɛtɛ Adam wɛn Evau Eden karan-jɛnɛŋa suɣa. Lɛɛ ŋɔ bɛyɛ ban Cansawa ba sɛsɛm ɛn ba tamɛr-sɔrɔŋɔ. Seetan fɛɣa tarɛn Adam ɛn Evaura, le a yer ka: ba cɛr a karaŋa, ka seɛŋɛ andurnyau a nɛm, ka ban Cansawa ba ben tamɛryɔ jɛnɛm nɛɛ la ter. Nyɛntɛryɔ ka caa au layɛ a caar ba canɛ, ka tɛɣa bɛyɛ ban Cansawa ba sɛsɛm ɛn dere wɛn ba ba cɛnɛ nɛɛ.

Nyɛntɛr-bɛyɔ cɛyɔ taka ɛn futaraɔŋ, lara la be ba nyɛma fɛsɛ suɣa, lau caa ka ba yer ba towa be gbambar ɛn sɛsɛm wɛmɛr nɛn, lau fɛkɛr ba. Futaraɔŋ nyɛna nɛra fɛɣa nɛn yisɔyɛ-beesɛra, ka tɛr ɔ a bɛɛɣa a towa, har ka koorɛn nɛr-kopɛ, la tɛ jɛtɛn dopa ɛn pɔyɛwa ba dii nɛn. Namtor na ca sɛmaaya ka fɛkɛr dɔɔ, au peta wɛɛ ka wa jɔwɛn kaawɛr (Mɔnɛjɛra 6:34). Layɛnaŋa ɛn mɛnɛkai baa baa nɛn futaraɔŋ nɔyɛna sɛn-jiyura ɛn nɛr-zirɔŋ. Baa dema ba be Jesu dopa nɛɛ ba suɣa ba nyɛma fɛsɛ na tɔɔɣa ka tar waatu deɔ ba yɛra ka: Cansawa zana ba tɔɔ nyɛɛ ka mɛnan maayɛu lau jɛtɛ ba nɛɛ. Cansawa mayɛrwa ɛn a dii sɛyɛrtɛwa ka pasɛtɛɛma gaawa kpa pɛna irii cii nɛn. La tella, se baa waatu deɔ, ba cowmani ka jer ba gaawa, la seka Cansawa nɔɔsɛ sɛ be naŋŋ nɛɛ sɛ suran ba fɛsɛ, ɛn Yisɔyɛ-naŋɛrya fayɛrɛm nɛn (Rom 5:5). Ka la kpa lee, ba kaa pɛsɛ la nyɛna Cansawa nɛn, ba maayɛu tɛ na mɛnɛ caɔ futaraɔŋ ter.

7. PɔNɛYU – Pɔnɛyɔ waara nɛnɔku ɛn wɛr-miisɛra fotoŋɔ aŋɔ nɛn. Wɛr-miisɛra sɛ be beera la nɛm baa baa la cɛyɛr nyɛnɛ (Timɔtee F. 6:10). Kongoo tɛŋa nɛn pɔnii nyii bei, ka i vɛr byɛntɛrsɛ i vorwara sɔrɔ sɔrɔ har i fɛsɛ ka posii iu kpira.

dere a ben nɛɛ la nɛm a nyɛn nɛn. La kaawɛlla a na wɛr a bɛyɛnɛŋa ka: jikaarala la ben ka tɔrɔɔ lee, har bɛna la nyɛna. Ka kata go ka vɔɔ, ka jima ka nyu, ka cimɛra. Lɛɛ Cansawa wɛr ɔ kayaa: susutiɣu aŋɔ! Den nyinyɣu aŋɔ cɛyɔ gayɔ, a vom na mɛnɛ bɛnɔŋ, lɛɛ dere cɛra a vɛr ka zer a gaa nɛɛ wɛra a na seɛŋa la ara? Lɛɛ Jesu mɛsɛ wɛraŋa kayaa: lee cɛrala la bɛra ɛn dema ba pɔyɛ mɔyɛrɛm ba gaawa ter, ka tɛya kpan mɔyɛrɛm Cansawa nɛnɛya nɛn nɛɛ (Lukɛ 12: 17-21). Lɛɛ, ka nɛra vɛr andrunya dɛra la nɛm ka tamnɛ a bɛyɛnɛŋa, paayɛr denɛra a vɛlla? (Markɛ 8:36). Lɛɛ Jesu wɛr ba kayaa: la tella arɛɛ bɛr ba ka: bau wa pɛkɛra ba gaawa ɛn jikaara bau, dere ba na ji ba baman vom nɛɛ kee tɛya wanɛ bau, dere ba na zamɛrma ba gbanɛ nɛɛ... Ba layɛma Cansawa saawɛr gam, lɛɛ a na kpawɛr ba dere la caar nɛɛ la nɛm... La kpa la nyɛna ter, ka den bɛ mɔyɛrɛm bɛra, nɛn cɛnna ɔ bɛyɛnɛŋa tɛ bɛra la tora (Lukɛ 12:22-34).

8. SEETAN – Seetanɛura taabɛr-tiwa ba nɛm, ɛn taabɛrii i nɛm i te. Wɛra a tɛr nɛra a mɛnɛma durum. Wɛra a tɛ se nɛra fɛya. Jesu wɛr kayaa: Fonɛrii te gaara i tee. Lɛɛ i tɛ nɔ i mɛnɛ i tee cɛɛ nɔkai. A be nɛr-korala har la tallɛ tallɛ. A tɛ wa zer bɛrjɛrɔŋ nɛn, le bɛrjɛrɔŋ kpa a nɛn nɛɛ la ter. Ka a posɛ taabɛryɔ nyɛŋɔ a gaa gaa yaasiura a kollɛra. Taabɛr-tɛɛra a bɛra ka tɛya be taabɛrii te (Jan 8:44). Taabɛr-witiya be beerala ii dere taabɛr-sɔrɔŋɔ be nɛɛ.

Taabɛrii be baa baa, dei ba kolla nɛɛ i bei ɛn dei ba wor nɛɛ, ka caa dei ba mɛna nɛɛ. Munaafici be taabɛr-tɛɛra. Den a kpa nɛɛ nɛra a yi a gaa ka a bɛra. Cansawa wa mɛna taabɛrii, leera were a be Jesu dɛɛ nɛɛ, a kpan sunɔŋ a mɛnɛ taabɛrii (Tiitɛ 1:2). Cansawa kokoryɔ wɛr kayaa: ka tɛ yi ka: tɛn ɔ tɛ ben koryɔ, ka tɛya cɛnɛ nyɛɛrɛl suya, tɛ jɛtawara, tɛ tɛ wa mɛna bɛrjɛrɔŋ (Jan F. 1:6). Ku tɛ mɛsɛ ka: paaya tɔŋɔ cɛyɔ kaawɛlla caa-ca mɛnɛtɛwa, tarwa, wasaŋgarma, nɛr-korwa, bɛya gbaartɛwa ɛn nyakɛsɛ tiwa, ɛn dema ba be taabɛr-tiwa ba kokorii ɛn ba mɛnɛkaara nɛn nɛɛ ba nɛmaau ba na ta bamara (Fetɛkai 22:15). Ku tɛ wɛr kpɛɛɛ ka: Sayɛntɛ Cansawa zir aseriya tɛɛ dɛu a lɛr

taabæra nɛɛ (Mɔnɛjæra 6:16,19).

9. ƆMERYA – Ɔmerya waara nɛra yisɔkara fotoŋɔ aɲɔ nɛn. Yisɔka cɛya be sɔwiiura ka tɛ wa jɛnɛ. Ka mɛna durumura tɔŋŋ ka wa yakæra, lau caa kan kpan vom. Beera surɛn kara kau jɔɔmii, lau caa ka wa tɔɔya ka wesɛ ka gaaya mɛnɛkai. Mɛ nyɛm nɛn, yisɔyɛ-beeya cɛya beura bamm, mɛ nyɛm nɛn ka ka be camɛrii. Saa deɔ la sɛtɛ ka sɛnɛ bɛ nɛɛ saa cɛɛra ka ko bɛ bau, ka tɛya sɛna bɛ waatu deɔ la sɛtɛ ka ko bɛ bau nɛɛ. Ka ka dan ka kpan vom ka cawara nɛra gugutɛ ka kpira, au tamnɛ nyɛnaɲa, ka wɛmɛn bɛya a jɛta nɛɛ ɛn fonɛrii sɛyɛrii, ka tɛya gbɛna taaber-sɛyertɛwa sɛyɛrii tɛpɛr (Timɔtee F. 4:1-2). La tɛ wa sɛtɛ tɛ yisɔyɛsɛ ko tɛ bau ɲɔ nyɛŋ nɛn (Ebɛreema 10:22).

10. NEMɛ – Cansawa nɛmɛ ceer dere la mɛna nɛra fɛya suya nɛɛ la nɛmna. La nyɛna kaa tɔɔya la feena le a nɛmɛ bɛ nyɛraa nɛɛ bɛ wa yɛr la nɛɛ. La tella a ceer yisɔyɛsɛ sɛ feer nɛɛ sɛ nɛm ɛn fɛya nɛn mɛɲɛrkai i nɛm. Ka ɔ mɛna beera, baa nyin-kpɛɛmɛr suya, kee sɛyɛr-kpakpamɛr suya, kee var-cucumɛr suya, kee baa denna ɔ na bamara, Cansawa tɔɔ ceer bɛ. (Fotooi ai suya nɛra nɛnii zaarɛn dere a nɛnɛya waara nɛura).

11. BɔYɛM JEREN-WITIISɛ – Bɔyɛm jeren-witiisɛ sɛ be fɛya lɛnɛ nɛɛ sɛ waara dere Cansawa nɔɔsɛ be durum tɛɛ fɛya lɛnɛ nɛura. La be bɛrjɛrɔŋna ka: Cansawa wa nɔ durum, ama a nɔ tɛ. Leera a tɛ wa nɔ durum tɛɛ kum, ama a nɔwara a tɛnɛ a daa a vooya (Piyɛr L. 3:9). Jesu dannaura a pɛsɛ durum tiwa. Leba-sɔɔŋura ku be paaya durum tɛɛ nyɛrya a tɛnɛ nɛɛ a ter (Lukɛ 15:7). Bɔyɛm jeren-witiisɛ bɛr tɛ Jesu Kɛrisɛ zɛm bau la torala. Wɛra Cansawa pɛɛ-beya ka loora andurnya durum nɛɛ (Jan 1:29).

12. MALAIKA – Malaika waara Cansawa Kokorɔura fotoŋɔ aɲɔ nɛn. Cansawa yermawara a kollɛn dema durum vɛtɛ ka nyɛyɛr ba ii tir-zɛzɛrɛm nɛɛ, la seka ba tɛni, a caarɛm ɛn a nɔɔsɛ vɛra la jɛpaa ba fɛsɛ nɛn.

13. PASAYƏ-JAŇMƏNƏYA – Pasayə-jaŇmənəya waara Yisəyə-naŇəryara fotooŇu aŇu nən. Cansawa Yisəka cəya be bəjəryəŇ dəkara. Kara ka waara nərwə dere durum ən tokərem ka Cansawa bau biu la yaasi be nəe (Jan 15:26; 16:8). FotooŇu cəyu nən Yisəyə-naŇərya be dulla, ka la waara ka: ka kaa təya ka bama den durum ji saawər nəe.

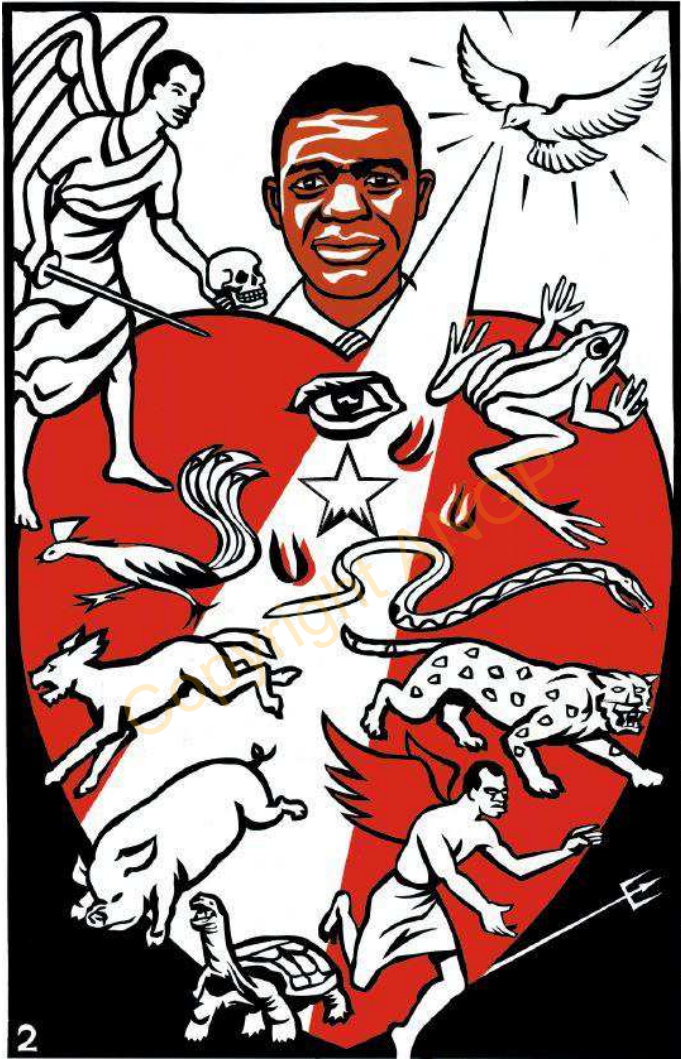
Ka u yer ka fəya fotooŇu aŇu waar dere bə fəya be nəe, la kpetə bə weer ən Sayəntəura. Fənə u bə fəya, bə ca a kokoryu caarem jəpaa ka nən. Nyən ən Sayəntə Jesu, lee u na pən (Təmnəwa Maayər 16:31). Cansawa be lora, a tə zer nər ka: a na tənə bə fəya a tə u farya ən yisəyə-farya (Ezekiyellə 11:19). Dere fotoon-liiraŇu na waa bə nəura lee.

FOTOON-LIIRAŇU

Fotoon-liiraŇu aŇu waara nəra fəya ka yəyətə ka tallə Cansawa laayəŇ nəura. Malaika jer jowəlla, ka də waara Cansawa kokoryu. Ku vowara ka mayə ka jətə baa taŇkper-jowər denə də ben nōra ali nəeu səsəm. Kai jəpii har bəyənəŇə ən yisəka la zaarnam, ka tenii kōwa zaarnasə har ka cənə dəerəm, ka bin yisəyəsə ən yersə sə be nəra fəya nən nəeu bau (Ebərəema 4:12). Kura ku tərila nəra ka: durum maayəu peerəŇna kum (Rom 6:23), ka təya bər u ka: baa nəra deu nyəryəmna Cansawa zer u a ku, lee kaawər a bin u bau (Ebərəema 9:27). Durum tēe ən were a wa nyənən Cansawa nəe ba na cəera ba bəyem vėryu deŇu nən Ňmine bənə sō nəura (Fetəkai 21:8).

Malaika cəe jer zə-kōwəŇna ən bayə-toya aŇa. Lee waara durum tēe ka: tə nəm tə na ku. Tə gbanə denə cər tə nō gba gaa gaa, ka le də wanə, ka gbəe də, ka səkəra də də jənəŇa, ka ceerən də la seka tə cəyər də də yerəmkai nəe, də na ku ka bəeyii, zūŇa ka ji-ji də. Ama tə bəyənəsə ən tə yisəyəsə na vomaniura tūŇŇ, ka na zeta Cansawa ba-binəŇa gər nyənə (Kərəntə L. 5:10).

FotooŇu aŇu nən tə yera durum tēera, ka a tallə Cansawa kokoryu təpər gbənəŇa, ka ca ka Cansawa nōcə jəpa a

2. DURUM TEE DEU LA TALLE YEVETAJA NEË A FEVA

fəya nən. Yisəyə-naŋərya ka tallə a fəya deŋa cəya ka be nyin ən durum nəɛu caanəraŋa. Cansawa caarəm jəpə a jenjerəŋu suya ka nawii nyɛɛrəl də nɛm. Dem baa baa cɛɛ waara durummara ka ba jətan cirii. La tella, biu karta, tɔ Jesu a be andurnya caarəm nəɛu sunuŋ a jəpaa bə fəya suya, la seka a tɔsə bən durum ən a maayər la nyɛɛrəl, ii dere fotoŋu aŋu waara nəɛ. Jesu wəllaura kayaa: arɛura andurnya caarəm. Were a tayər u nəɛ a kaa cənə nyɛɛrəl suya, ama a na baman vom caarəmna (Jan 8:12). Baa fii, kaa tɔya bə naw bə fəya nən nyɛɛrəl cər ən bə gaa kookari, kee ən bə gaa miisə, kee ən bə towa dəsə. Yaasi a be zarəu ka təya ben tɔsə nəɛ, were deɛ sɛna a na naw nyɛɛrəl nəɛ wəra ka: tɔ ca Jesu a be caarəm nəɛ a jəpaa tɔ fəsə nən. Saa cɛɛra nyɛɛrəl na pɛraala, le durummara nyɛɛrəl nəɛ la ter. Nyɛɛrəl waatu, curyu ən ŋmɛrsə tɛɛ tɔ caarəm fiiŋara, ama ka ŋminə porni nyɛɛrəl ən caarəm mə wa cəyɔ nəɛ lau jətii. Jesuura a be tokərəm ŋminə. Le a jəpii Jeruzalɛm jenjerən-sɔŋu suya nəɛ lɛɛ a nawər dema ba berma naayii ən pɛi ka janmɛnsə nəɛ ba nɛm, ka waa waa wər-tutətəwa taabərii, ka yi kayaa: la be wor wor Cansawa kokoryu nən kayaa: Cansawa deyu na bama Cansawa jemənaŋara, lɛɛ bepa bəlla ku den cəyərwa wura ka feer nəɛ (Matiyee 21:13).

Cansawa nɔ a bəllə bə fəya a jenjerəŋura, ka bama a saaya. A nɔwara a bama nən, ka sɛkəra ku, a tɔ suriilə ku ən a caarəm ən a nɔsə ka a lebayu. Jesu wa dan tɔ durumma sənəŋa sɛŋa ter, ama a dannaura a tɔsə tɔ ən durum fayərəm ka a seesə. Ka Cansawa Bəya tɔsə ii wirəl, i na seenja i gaawa ən bərjərɔŋ (Jan 8:36).

FOTOON-TAARAŋU

Fotoŋu aŋu waara tɔ durum tɛɛ deɛ la yəyətə au tənə ən bərjərɔŋ nəɛ a fəyara. Faanamna la yəyətə u, au yer ka a mənən durumma wurum dema ba wa jənə ka ben bem nəɛ. Ba tella Jesu tɔ kpir pɛtər paaya. Waatu deɛ a yer pɛtər denə malaika deɛ a waara Cansawa kokoryu nəɛ a waar u nəɛ lɛɛ a yisɔka ka bam camər nəɛ ka pəllə ka bɛɛyii.

3. DURUM TÆE DEU LA YEVEY AU TENE NÆN A
FEVA

Nenna la yəyətə υ a durumma wurum nən ən bəjəruŋ, a leyυ ka bəeyii. Au təya yer dere Cansawa waara a nɔɔsə sɛ cəyɛ sɔɔ ən Jesu Kərisə nən nɛɛ. Nɔɔsə cəsə ka jəpə a fəya sɔya au tallə məkəŋa ka: Cansawa bəya Jesu Kərisə dannaυra ka loor a durumma ba nəm, la tella ka sekə ka kpira a leyυ pətər paaya.

Dere ba cotən Jesu, ka yəmər υ wuŋii zəcəməyυ, ka dii dii a bayəsə ən a naŋsə, au kpira tɛ durumma ter pətər paaya nɛɛ lee cəra ka sekər ka caanə durum tɛɛ deυ la yəyətə nɛɛ. A yisɔka ən a vom ka tənə naŋ naŋ. A kar Cansawa kokoryυ nɛɛ a yera a gaara ii dekeŋa sɔya, ka yer dere an vɔkən Cansawa sɔɔ ka bəyɛ bəyɛ a cərəυ nɛɛ, lau camər υ naŋ naŋ. Saa deυ a leyətə Cansawa a fəya ən nənnyam ka weera kaŋ kaŋ nɛɛ Jesu ka tərɪi ka kpeenə υ. Au tallə məkəŋa ka: Cansawa bəya Jesu Kərisə zəm caanəra tɛ durumma ba nəm nən (Jan F. 1:7), waatu cɛɛ Cansawa nɔɔsə ən a gbambar ka sur ən a fəya. Leera saawa Daviidə jemə Cansawa ka: Oo, Cansawa, bəllə arɛɛ fəya naŋŋ, a tɛ tɛ υ yisɔyɛ-farɔya deŋa ka dəyər ən υ nɛɛ (Baŋər Yimii 51:10). Cansawa tɛ wər a kokoryυ cəyυ nən kaɔaa: were bau bə be sənəm ka a yisɔka be υ camərɪi ka a gbaaran arɛɛ kokoryυ nɛura a na jɔwara (Ezayii 66:2). Were deυ cɛɛ la yəyətə nɛɛ Yisɔyɛ-naŋərya tərɪila υ Jesu kokoriira bamm ka: a kalli, arɛɛ sənə υ a durumma (Matiyee 9:2). Ka a ceer pətər, ka yer Jesu zəm mə kprii də nən nɛɛ, ka nyənənna ka: a tella la nəm la mənə lee, la cawara a gaa durumma tirəm zərim ka zəyɛ vayiiŋaŋa, le Jesu gaara a jir tɛ wiruŋ ka tir tɛ waharama nɛɛ la ter. A tɛ məkawara ka: tɛ durumma tella la kor Jesu cɛɛ, tɛ daa bɛɛ tella la cəŋnə υ. Lɛɛ Sayənte Cansawa tɛ caa tɛ nəm tɛ daa bɛɛ ka lata a zəyυ nən (Ezayii 53).

Were deυ cɛɛ la yəyətə nɛɛ a fəya bətə naŋŋ, Yisɔyɛ-naŋərya ən Cansawa nɔɔsə ka seŋə a cəya. Le a nyənən Jesu nɛɛ lɛɛ a məkə ka Cansawa sənə υ a durumma. Lau tira υ naanɛυ a fəya nən ka: Cansawa bəya Jesu zəm caanər υ a durumma ba nəm nən (Jan F. 1:7). A ben naanɛυ faanam kaɔaa: ka were a nyən ən Jesu a kaa ku, ama a ben vom

mə wa lo nəe (Jan 3:16). Kərisə cəe kum nənna a ləsən tē durum wirəl nən, ka sənə tē tē cəsii (Efəezə 1:7). La tēe cəe gbanə nənvoƙu ku be durum nəe faanam ku jətiira, ka a yerma sɔɔ sɔɔ gaa a voma Cansawa ter, ka mayə u. Cansawa cəera a fanən tē nɔkaŋa (Jan F. 4:19). Durum tēe deƙ cəe a yaa nɔ andurnya ən andurnya dəra nəe, faanam Cansawara a nɔra ən dere la be Cansawa dəra nəe.

Fotoŋu cəyɔ suya, dem mə waara durumma nəe mə be dulla, mən kpa dɔɔ cəe fəya suya kpeɛɛ. Ən la lee, Seetan wa nɔ a ca a sa-kpeɛməya cəya, ka a ceer ən a kaawər ka mənɔra a bətaa ka suya kpeɛɛ. La tella Sayənte Jesu bər tē kayaa: tē cowəma ka jema Cansawa ka faka fonəyɔ ku cəkəna ku vɔkan tē (Jaakə 4:7).

FOTOON-NEESAŊU

Fotoŋu aŋu waara Jesu dēe deƙ a vər gbambar nanŋ nanŋ ən pəsɔŋ ŋu wa lo nəe a fəyara. Tə Sayənte ən tē Pəsəta Jesu Kərisə nənna a vərən lee cəra. A wan baŋa a gaa la nyəna nən, ka la kpa tē Sayənte Jesu pətər dɔŋ. La kpa la nyəna ter, Kərisə pətər paaya kum ter, andurnya be kpi-raura tē nən, ka tinii gaawa tē be kpira andurnya cəe nən (Galaatə 6:14). Jesu kpir pətər paaya la seka ən a nən tē tɔɔya tē bama ii kpiimaa durum nən, tē tē voma ka cənə cənəm mə be to nəe (Piyər F. 2:24), ka təya be a dəpa dema ba kpir andurnya dəra nən nəe. A nyən tē ka: tē caa a yisɔka datəma tē tē cənəm nən, tē tē wa tayər gbanə yeršə (Galaatə 5:16,25).

Fotoŋu aŋu suyara tē yera jəŋər denə nən ba lər Jesu ka lor a wanə letəŋa nəe. Tə tē yera pɔrii ən danii dei ba gbur ən u ən bem nəe. A jir sənəmna tē durumma ter, təv vər pəsɔŋ ən a konam nən (Ezayii 53:5). Herɔɔdə wən a sɔɔjema ba foornən wəra. Le ba na nyən u wəran-saw-cəməyɔ nəe, ləe ba nyən u wunŋii zəcəməyɔ. Le ba na kpeŋər u saw-daŋ nəe, ləe ba kpeŋər u məkə a juŋ baka nən, ka gbaana təŋa a nənəya tor ka la u ka yi ka: a kpira, Jufəma saawa! Ləe ba cuunə u nyinyar ka cər məkə cəya a baka nən ka

4. WERE A BETE KERISE DEE NAJNAJ NEE A FEVA

gbu-gbu a zəyυ nən. Le ba loor υ sənəm yaaraŋa sibi sibi, ka kətə kətə υ, ka la la υ nɛɛ lɛɛ ba zanə υ ka jətəna ba ta gbaŋ pɛtər paaya (Matiyee 27:27-31).

Wuyu bei, ka yi ba gaawa Jesu dəpa ka jema Cansawa jenjerei suya, ka ji Sayənte taməraŋa jikaara, ka yima Cansawa baŋər yimii, ama tuŋŋuura ba mənə durumma ka səkəra Cansawa bəya cəya gbaŋaŋa pɛtər paaya (Ebərəema 6:6). Jesu tə wər kayaa: dema ba yi υ Sayənte, Sayənte nɛɛ la kpa ba nəmna ba na jəpaa paaya saawər nən, se dema sɛma ba mənə arɛɛ te deυ a be paaya nɛɛ a nɔkaυŋ nɛɛ (Matiyee 7:21-27).

Fotoŋυ cəyυ suya tə yera Juda wəsə loyυ. A berəm Sayənte Jesuura bau tira υ wər-bəm garya ən waafɛya. Wər-miisə seenə a fəyara, ka jɔmər a yisoka. Tə tə yera fətəraŋa ən yɔɔnə ka wanə nyənə tor, lara sɔjɛma ba der ka məyə Jesuυ nyinəyυ nɛɛ ba mənən maayəυ. Lee kaawər tə yera tətə tana dɛɛ sɔjɛma taŋər ka toor toor a wanə nɛɛ. Lau tamər dere ba wotə Cansawa kokoryυ takellaŋυ nən nɛɛ kayaa: ba totə a wanə ba suya, ka taŋ taŋ a tokoŋa tətə (Baŋər Yimii 22:18). Lɛɛ ba zanə Jesu wanə də nəm, ka zir a gaa deυ nɛɛ ka yi kayaa: tə wa nɔ dɔɔ au bama tə saawa.

Nərwa nɔwara ba vərma Cansawa səkərii, ka nɔ caaya ən ŋminuŋ, ama ba wa nɔ ba tə ba gaawa Cansawa a seena ba ka be ba Sayənte ən ba Sɛyərta. Ba nyəma bei, ka la kpa wahara ən biti waatu, ba wa mu ka: Cansawa bei.

Banəya deŋa tə yera fotoŋυ cəyυ suya nɛɛ ka tərilla tə dere sɔjɛma dəsə Jesu pətəŋ, zəm ən nyam ka yeta nən cən jɔn nɛɛ (Jan 19:33-37). Koraayυ kuku tərilla tə dere Piyər fakə Jesuυ nɔr mətə, lau dan ka yəyətə υ, au weer weer sibi sibi nɛɛ (Matiyee 26:69-75). Deυŋ tə na gbam tə gaawa nɛura ka: tə waara wouu, tə kokorii ən tə mənəkara nən ka: tə cər Jesu Kərisəυ tə fəsə nənəa, kee tə mənə zəwii ka wa nɔ nərwa məkə? Jesu tə wellaura ka: ka were a na kollə nərwa nən vouu ka a be arɛɛ dɛɛ, arɛɛ gaa la

tora a nan kollə vouu a Te deu a be paaya nɛɛ a nɛn ka: a be a dɛɛ. Ama ka were a na kollə nɛrwa nɛn vouu ka: a wa mu ɔ, arɛɛ gaa la tora, a nan kollə vouu a Te deu a be paaya nɛɛ a nɛn ka arɛɛ wa mu la tɛɛ cɛɛ (Matiyee 10:32-33).

Jesu tɛ wɛr kɛɛnɛ kaɣaa: ka were a wa tir pɛtɛr denɛ paaya ba na gbarɔ ɔ a ku nɛɛ a tayan ɔ, la tɛɛ wa sɛtɛ a bama arɛɛ dɛɛ (Matiyee 10:38). Lebayu tiwara dema ba zer tanɛ paaya nɛɛ, dɛra Jesu Kɛrisɛ.

Wɛra tanɛ dɛ pɛsa nɛɛ,
Cansawa zer dɛ ma ter.
Dɛra ma feenɛnan-gaaya,
Wahara waatu a nɛm.

Ma Tanɛ, ma Fayɛr-sɔra.
Ma Barta, ma lebei nɛm nɛn.
Ma torɣɛta, ma wiruɔ nɛn.
Wɛra Jesu ma Pɛsɛta.

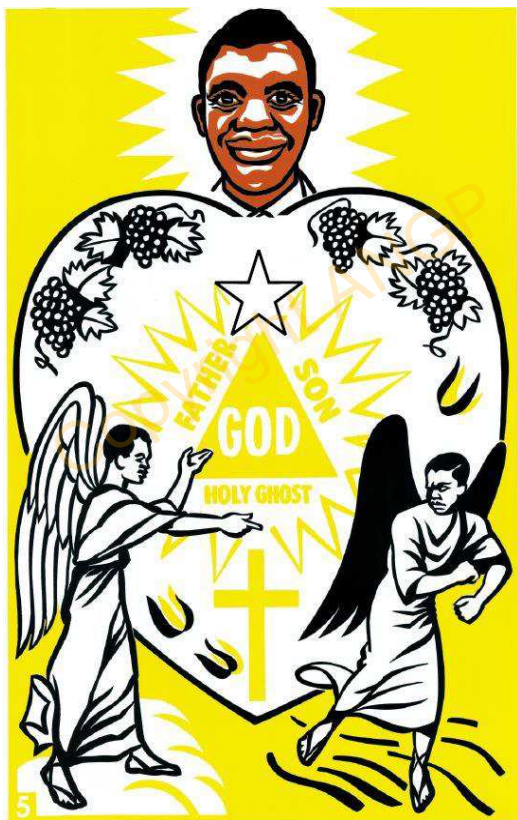
FOTON-NUURANJU

Fotoonju anju waara durum tɛɛ deu Cansawa mɛnɛ bɛɛɛɛ ɛn nɛnsɛnɛm sɔɔɔ au vɛr pɛsuɔ nɛɛ a fɛyara. Ka be nanjura ka ɔ Cansawa gaa dɛka. Fɛya cɛya bɛtɛ Cansawa jenjɛrɛɔra ɛn bɛrjɛrɛɔ, Cansawa a be Te ɛn Bɛya ka Yisɔyɛ-nanɣɛya nɛɛ a saaya, ii dere Sayɛnte Jesu Kɛrisɛ zer nɔr nɛɛ kaɣaa: ka were a nɔ ma a na jera ma kokorɔɔ, ma Tee na nɔka ɔ, lɛɛ tɛ na dana a nɛn tɛ ɛn ɔ tɛ bama sa-nyɛnka (Jan 14:23). Ɛn Jesu Kɛrisɛ nɛnna Cansawa tɛɛ nɛra teer, ka sɛkɛra a kuɔ, ka yɛlla ɔ.

Faanam fɛya cɛya be Cansawa jenjɛrɛɔra ɛn bɛrjɛrɛɔ. Ba nawɛr durumɛɔ ka suya. Le tɛ na ceerma dem dem Seetan a be taaberii te nɛɛ a se nɛɛ, Yisɔyɛ-nanɣɛyara tɛ yera ka suya, kara bɛrjɛrɛɔ yisɔka. Fɛya denja suya durum yaa ji saawɛr nɛɛ Yisɔyɛ-nanɣɛya katɛ ka nɛn, ka bɛllɛ ka ii da-jɛnɛɔ ku be nyɛsɛnɛ ka lɛra Cansawa Yisɔka cɛya

Noosə
Labayɔ
Gbambar
Kallɔŋ
Galaate 5:22,23

Jenəra
mənəm
Nərəm
Tokərəm
Bamm beesə

5. WERE FƏYA KA BƏTƏ CANSAWA KARAŊA NƏƏ

bɛɛ nɛɛ. Bɛɛ cɛɛra nɔɔsɛ, lebayu, gbambar, kalluŋ, jɛnɛra mɛnɛm, nɛrɛm, tokɛrɛm, ka a ca ka nyɛnta be bamm, ka jer a gaa au wa cɔsa (Galaatɛ 5:22-23), ɛn bɛɛ nyɛɛ tɔɔ kpɛɛnɛ, dɛɛ a jɛnɛ Cansawa ɛn nɛrwa nɛɛ. Faanam nɛra cɛɛ bɛtɛ da-jɛnɛŋu cɛyɛr wuruŋna. Cɛyɛr cɛlla tɛ Saɣɛntɛ Jesu Kɛrisɛ. Dere la ca ka wuruŋ cuŋ lɛra bɛɛ nɛura ka: ŋu be Kɛrisɛ nɛn, ka Kɛrisɛ ɛn a kokorii tɛ be ŋu nɛn (Jan 15:1-10). Le Yisɔyɛ-nanɛrya be a nɛn ka sur ɛn u nɛɛ, la tir u fayɛrɛm a tɔɔya gbanɛ ɛn dɛ yɛsɛ, a tɛ ko daa kpɛɛma (Galaatɛ 5:24). Yisɔka cɛya datɛ u a cɛnɛm nɛnna, a wan seka a cɔyɛr a gbanɛ dɛ yɛsɛ (Galaatɛ 5:16). Lan kpa dere a ceer ɛn dere a wɛm ka dere a dɛmaa nɛɛ lara la datɛ u, ama ɛn nyɛnanɛra nɛnna a vora. La kpa la nyɛna ter, ka u nyɛn ɛn Jesu Kɛrisɛ biura bɛ tɔ andurnya (Jan F. 5:4). A vom nɛn a ben naanɛura ɛn lɛyɛrɛm, ka la tɛɛ u fayɛrɛm tɛ Saɣɛntɛ Jesu Kɛrisɛ bɛtɛnanɛra ter, ka a vo Cansawa nɔɔsɛ sɛ be tuŋŋ nɛɛ sɛ nɛn.

Lebayu tiwara fɛ-nyɛŋka tiwa, le bara ba na yɛra Cansawa nɛɛ la ter (Matiyɛɛ 5:8). Baa saawa Daviidɛ yaa ben mɔyɛrɛm sɔɔɔ ka tɛya tɔyɛ a kɛpamtowa nɛɛ, a mumni ka: tanɛkɛr-sɔɔɔŋu nyɛŋu be a fɛya nɛn. La tella a jɛmɛ kayaa: Oo, Cansawa, bɛllɛ ma fɛya nanɛ, bɛ tɛ tɛ ma yisɔyɛ-farya dɛŋa ka dɛyɛr ɛn bɛ nɛɛ (Banɛr Yimii 51:12). Tɛ suya a nyɛɛ kaa tɔɔya a caanɛr a fɛya, kee a bɛllɛ ka nanɛ ɛn a gaa fayɛrɛm. Se a ca la yɛyɛtɛ u ɛn bɛrjɛrɛŋ Cansawa nɛnɛya nɛn ii dere Daviidɛ mɛnɛ nɛɛ a tɛ jema Cansawa a bɛllɛ a fɛya nanɛ. Lee cɛrala Cansawa vowɛn bɛ. La kpa ɛn wanɛ leu nɛn, kee bɛ gaa tokɛrɛm ɛn nɔ-zerka-kɛparaa nɛnna u na tɔɔya bɛ bɛllɛ bɛ fɛya Cansawa karan-jɛnɛŋa. Tɔɔ tɛ wa gbaama ŋu nyuŋ, ka la kpa a torɛya bɛ. A zer nɔ-zerka-jɛnɛnɛ kayaa: a na leera tɛ paaya nyam mɛ be nanɛ nɛɛ lɛɛ tɛ na caana. A na yɛsɛ tɛn dɛŋnɛ dɛ nɛm, ɛn nyakɛsɛ sɛ nɛm. A na tɛ tɛ fɛ-farya, lɛɛ a tɛ na nyɛn tɛ yisɔyɛ-farya. A na loor tɛ gbanɛ nɛn yisɔka ka ganɛr ii tanɛ nɛɛ, a nyɛn tɛ wɛmɛya yisɔka ka bɛyii nɛɛ. A na nyɛn a yisɔka tɛ nɛn, lɛɛ a na ca tɛ tayɛrma a nyɛŋkai, ka jer a sɛyɛrii ka mɛnana i maayɛu (Ezekiyellɛ 36:25-27). Lara la be Yomto-faanɛ laabaari jɛna dɛu Cansawa caar tɛ ɛn a

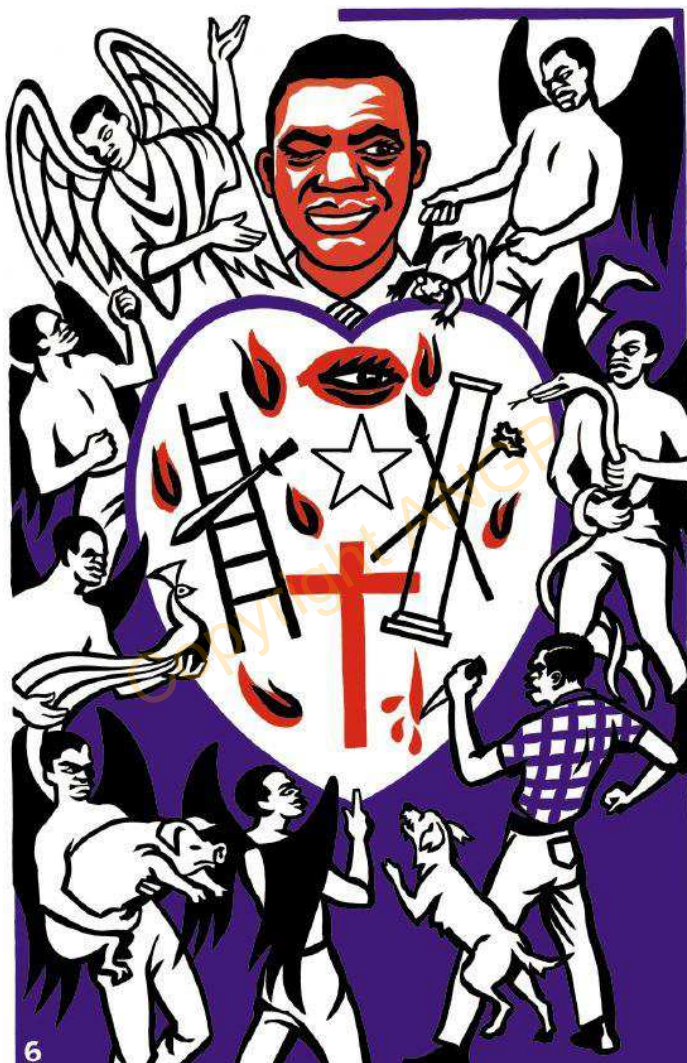
Beyä Jesu Kerisè nèn nɛɛ.

Fotoŋɔ cəyɔ nən, tɛ məsa malaikau yerəŋa kpɛɛnɛ. Saɣente Cansawa nyən malaikama maayɔura ba torɣema dema ba cuka ɔ nɛɛ, ka kpaɔ ba ɛn beera (Baŋɛr Yimii 34:8; 91:11-12; Daniyellɛ 6:22; Matiyee 2:13; 13:39; 18:10; Təmnewa Maayɛr 5:19; 12:7-10).

Tɛ tɛ yerə Seetan ka a zer fəyɔ cəyɔ satɛm. A be nənna ka cɔwaa, ka ləyɛr a vɛra sunuŋ a məsɛ a sa-kpɛmɔyɔ cəyɔ suyɔ bɛtaŋa. La tella Cansawa kokoryɔ bɛr tɛ ka: jerna i gaawa jɛnɛm, i tɛ mənɛ laakari ka cow! La kpa la nyənə ter, i kpamtwɔ a be fonɛrii tɛ nɛɛ a be ka lɛna i ii seyəsawa deɔ a dɛr ka layɛ were a na vɛra a voraa nɛɛ (Piyɛr F. 5:8). Waatuma wurum nən a bɛlla a gaara ii caarɛm malaika ka zana andurnya yersɛ ka jɛtan Cansawa dɛpa dema ba wa cɔwaa ba gaawa nɛɛ. A cayiiwara kai tɔyɛ ka jɛtɛ dema ba tayɛr Cansawa ɛn fəyɔ nyɛŋka nɛɛ. Təyɔ ka tɛ zetɛ gaŋŋ ka fakɛ fonɛryɔ ku na cɔkɛna ka vɔkɛn tɛ (Jaakɛ 4:7).

FOTOŊI ILEEWƏRIŊI

Fotoŋɔ aŋɔ kuku be lebeyɔ dukura. Ku waara were a bɛtɛ kaawɛr nyənəŋa nən nɛura. A nɛmɛ nyɛmɛ be ka wɛmɛraa, ka la waara ka a zəyɛ bɛkaŋa ka tallɛ gɔm a nyənəŋa nən. Liiramɛ bɛpɛ ceer kpamkpamsɛra ka la waara ka a yerma andurnya dɛra. Caarɛm mɛ bam a nən nɛɛ mɛɔ bɛkii, la zəyɛ nyinəŋa. A fəyɔ suyɔ seedama dema ba waara ka a be lora wən Kerisɛ ba ji sɛnɛm nɛɛ ba wan ceer jɛnɛm. Paayii be ɔ lɛniɔura ka a latɛra i suyɔ ka wa twɔyɔ a zeta. Le a na gbɛnɛ Cansawa tɛpɛr nɛɛ aɔ tallɛ fonɛryɔ zɔrkai ɛn ku nɔ-zerka-kparaa tɛpɛr gbɛnəŋa. Ka la nɔkɛ an caa ka de jɛnjɛrɛŋɔ kpɛɛnɛ, ka ba ceer ɔ ii Cansawa fɛyiita, ka andurnya nɔɔsɛ tɛ kur tɛnɛyɔ. Cansawa nɔɔsɛ wan cəyɛ a fəyɔ suyɔ. A yisɔka be ɔ toor toorura, ka a tayɛr nɛrwa mɛŋsɛ baa baa. Aɔ tallɛ andurnya dɛra cakɛrɛɔ, ka yerma ɔ ka jɛtan Cansawa nɔɔsɛ. Ŋmeryɔ ka waara a yisɔka nɛɛ ka wan ceer jɛnɛm. A wan tir a pɛtɛr vayɛ vayɛ. Dɛ bɛtɛ ɔ tir-

6. WERE PAAVII BELLE KAAWER NËE A FEYA

zəzərəmna, dem a wan nɔ nɛɛ. Aʊ zəyɛ jɔnɔrɛʊ a nyɛnaŋa nɛn, ka nyaanɛ Cansawa jemii, ka wa nɔ wɛn Cansawa ba baman tamɛyɔ. A wa zana yisɔka dii ɛn zəyɔ, ka ca ka paayii i be ʊ lɛnɛ ka cakɛra ʊ nɛɛ i vɛra ʊ. Nɛr-beewa tayɛrɛm sɛsɛ ʊra ka jɛtɛ dema ba nyɛna ɛn Kɛrisɛ nɛɛ.

Saa cɛɛ, ka koraayɔ kɔ waara gaaranɛ durum nɛɛ, kɔ layɛ sunɔŋ kɔ jɛpaa fɛya cɛya sɔya. Nyɛnta cɛɛ bɛtɛ gaarantɛɛra ka cura ka: bɛɛrɛɛ nɛnna a vɛr ɛn pɛsɔŋ. Lee kaawɛr nyaanɛ keka gaaya ka zəyɛ ʊ jɛpana. La tallawara sɛɛ sɛɛ ii la kpa beera nyɛna. Nɛr-beewa dema a tayɛr nɛɛ ka ba ben werɛŋɔ ka a be ba sɔya, la mɛna ʊ zəwiira ɛn taayii ɛn le arɛɛ be ɛn a baa nɛɛ. Fonɛyɔ ka bɛta ʊ a tɛpɛr nɛn ka: nyɛrɛyɛm am sɛm kaa bɛɛya a nyɛnaŋa. Nɛr-yisɔyɛsɛ ɛn yer-beesɛ ka zəyɛ ʊ jɛpɛʊ. Ka la nɔkɛ aʊ zəyɛn dɛŋnɛ dɛra ŋmaʊyɔ, ka mɛna zəwii-kpan-dɛra, ka de saŋnasɛ ɛn laarii i wa jɛnɛ nɛɛ i karasɛ. A wɛmɛn yisɔyɛ-beeyara, ka ka sɛyɛra ʊ ka: baa nɛr-voora deʊ, ka a mɛnɛ durumɛʊ nyɛrɛyɛm lee kpa taare.

Bɛrjɛrɔŋna la bera, ka nyinyisɛ sɛ waara yisɔyɛ-beesɛ nɛɛ sɛ deera tɛ zii paaya, tɛ kaa tɔɔya tɛ mɛnɛ sɛ la nyɛna. Ama ka tɛ tir sɛ sunɔŋ sɛ kata tɛ fɛsɛ nɛn sɛ se sɛ cɛi, sɛ ceer sɛ daa bɛɛ, tɛ bau be kpira. Ka tɛ tir fonɛyɔ tɛ bayɛpi-kpamɛya, tɔyɔ cawra tɛ bayɛ-gbɛnɛra, ka dar tɛ bɛyɛnɛŋa ɛn tɛ yisɔka ka nyɛna bɔyɛm saaya. La tella Cansawa bɛtɛ tɛ ka: tɛ cukɛma nyaarɛm yersɛ, ka wa laara ɛn durum baa yaasi deʊ nɛn a danɛn tɛ nɛn. Se tɛ cukɛma ka de Jesu a be tɛ Pɛsɛta ɛn tɛ Kpaata nɛɛ a nɛn.

Nɛra deʊ i yɛra fotoŋŋɔ cɛyɔ sɔya ka a kɔɔ fɛya cɛya jowya nɛɛ a waara dema ba foora Jesu dɛpa ka jin ba kpamtor nɛura. Ba ben jəw-fɔira ka ba jeresɛ garii, ka ba nyɛna Jesu dɛpa konam. Ka yisɔka tɛ be tor tor, ka kaa tɔɔya ka pɛn konam cɛm ka vooya. Jesu dɛɛ deʊ a ben yisɔka cɛya taka nɛɛ a zəya nɛrwa ciriira ka jɛtɛ Cansawa. A cuka dere nɛrwa na wɛr ʊ ɛn dere ba na mɛnɛ ʊ nɛɛ lau caa aʊ bɛtɛ ba wira, ka vɔkɛn Cansawa.

Biti ən nən-mərīi waatūra səmaaya ən nənniyu la waara la gaara, ka jəpii fəya cəya suya ən fayərem. Fotoŋu cəyu nən, wayə-beuŋ waara nyentəryura. Ka la zəyə towa fənaŋa ka ba vərə dere la sətə nəe waatu cəera ŋu pənara. Ka tē tir ŋu sunuŋ fiŋa gaaya, touŋ yənəra sunuŋ cuŋna ka caa yerbem ən cayəm lau jəpii fəya cəya suya.

La wa fayər tē ca wər-laamuŋ jəpaa tē fəsə suya. Lee nəe se tē jera dere tē Saŋəntə Jesu wər nəe kayaa: cowəmna ka jema Cansawa, la seka iu wa jəpa paayūŋ nən (Matiyee 26:41). A tē məsə ka: were a mēŋ ka a zer nəe se a mənə laakari, au wan lar (Kərəntə F. 10:12). Cansa kokoyu tē bər tē ka: leerna Cansawa kper-wanə də nēm la seka i gaŋa i pən fonərīi tē jətii nən (Efəezə 6:11-18).

FOTOOI INUYA ILIŊU

Fotoŋu aŋu waara were a bətə kaawər nyənəŋa nən, Seetan ka ji ji saawər a fəya nən nəura. La tēe nən vər caarəm, ka lemə Cansawa tiruŋ, ka vər Yişuyə-nəŋərya, ka təya dan ka yetə nyənəŋa (Ebərəema 6:4). Ku tē waara were a wa yəyətə baa fii nəe, kee a wa tir a gaa Cansawa nəe a yaasiura la tora, baa le ba caarə u laabaari jəna bərjəruŋ deuŋ Cansawa waar nəe. Nəra a wa wəmər ən Cansawa waatu deu a kollan u nəe, a na beəŋəma beera nənna ka ceka ka de. Baa a na mənə kookariu dere a səkər ən a daa, la kaa pəsə la nyəna.

Jesu gaa kollə a bətə kaawər nəe a yaasi kayaa: ka fonəryu yetə nəra nyəe nən, kparam karasəra ku cənəra, ka layə den ku na vɔɔ nəe. Ka ku wa vəri, kuu kayaa: ku na bətəa ku saaya deŋa cəya ku yetə nəura. Ka ku bətii ka maa saaya cəya be pişə-pişə naŋŋ, ka be səkər-səkər gere, ku yi kpeura, ka dee ka zanən ku toi nyii inuya ili dei gai bem mē jətii kuku dəm nəe, iu tayii i toi sē, ka dee ka jəpii nən cən ka katii, nəra cəe ka beəŋə sɔɔɔ, ka jətə dere an bam nəe (Lukə 11:24-26). Cansawa kokoryu tē məsə wəraŋa ka: dere cəra la man dema ba bətən kaawər lee cəra nəe, la tella ba jəmtə mənəjərəl kayaa: baya bətii ka zuyərtə jiu. Lee

7. WERE NEN SEETAN JIR SAAWER NËN A FEVA

kpeene kayaa: afaɲu denɲu ku lor surɔu nɔura ku bɛtii sɛwɛr tau (Piyeɛ L. 2:22).

Kokorii ai waara were a bɛtɛ kaawɛr nɛɛ kee durum tɛɛ deɲ la wa yɛyɛta nɛɛ a fɛya yaasiura vouu. Durum ɛn dere a tɔ jɛtii nɛɛ la nɛm la bɛtɛnna, ka katɛ tɛ, la seka la seɛɲa ka. La kooren la tɛɛ cɛɛ nɛnɛya, ka bɛyɛraura ka waara dere a fɛya yaasi be nɛɛ. Pasayɛ-jaanmenɛya ka waara Yisɔyɛ-nanɛya nɛɛ la nyɛn ka tɛrasɛ kau yetɛ fɛya cɛya suya, le Yisɔka cɛya ɛn durum la kaa tɔya la koor karaɲa nɛɛ la ter. Fɛya kaa tɔya ka bama Cansawa jenjerɛɲu ka tɛya be fonɛɲu karaɲa. Fotoonɲu cɛyɛ nɛn, malaika a waara Cansawa kokorɲu yaasi nɛɛ arɛɛ gaa yetɛ ɛn lebeɲu kai ketɛn a kaawɛr ka mɛnɛra ka: la na yɛyɛtɛ nɛra cɛɛ ii dafaara deɲ a vaar a te mɔyɛrɛm ka jɛpɛn mɔr nɛɛ. Tɛ kar daafara cɛɛ faajiu Luke 15:16-20 nɛn kayaa: a nɔkɛra gba a ji nu-pɔr denɛ afai ji nɛɛ, a nyɛɛ tɛ wa tir ɔ lee gaara. Nɛnna la dan ka yɛyɛtɛ ɔ ɛn denɲu suya a be nɛɛ, lɛɛ a wɛr kayaa:... arɛɛ na kurɔura a bɛtaa a te nɛn a ta wɛr ɔ kayaa: baaba, arɛɛ cɔsɛn Cansawa ka tɛya cɔsɛn ɔ, arɛɛ wan sɛtɛn a yir ɔ a bɛya kpeene. Le te yer la yɛyɛtɛ a bɛya nɛɛ, lɛɛ a sɛnɛ ka, ka cɛr ka ɛn lebayɛ.

Ama fotoonɲu cɛyɛ suya, yɛyɛtaɲa ɛn bɛrjɛrɛɲu kpaari, nɛra cɛɛ wa ketɛn Cansawa nɲɛ ɛn bɛrjɛrɛɲu, a wa der Jesu nɛn a layɛ a durumma sɛnɲu. A gugutɛ kpirwara ka a yisɔka gbɛna. A be pekɛ suya, ama a wa wɛm Jesu nɔr dɛ baara ɔ nɛɛ. A ben nɛnii, ama a tɛ wa yerɛ var-cucumer dɛ kpan bɛnɲu ka yerɛna a nanɛsɛ leyɛ nɛɛ. Zɛwii gai wa mɛna ɔ ɛn le a kpɛta durum suya nɛɛ. Seetan ji saawɛlla a fɛya suya ka katɛ gɔnɛ ii saawa. Ka la nɔki nɛrwa ceer ka: dɔɔ cɛɛ be tɔ, ka be Cansawa fɛyiita. Leera baawɛr ba peener nɛɛ dɛ bera. Dɛ jɛnɛwara paaya paaya ka dɛ suya be sur ɛn nɛr-kɔwa ɛn abɔn-dɛra baa baa (Matiyɛɛ 23:27).

Taaberii teura a seɛnɛ bɛrjɛrɛɲu Yisɔka karaɲa faanam. Dem dem cɛm mɛ waara durumma nɛɛ, mɛ baa dem kooriin fonɛr-bɛyɛra ka jɛpii fɛya cɛya suya, lau seɛnɛ ka. Baa le a nɔ ii a vɛtɛ beewa cɛwa sɛn-yarɲu nɛn nɛɛ, lan jer ɔ

en yɔraala. Cansawa tɛ wɛr ka: ka were a wa wɛmɛr ɛn Moiiɛ cɛrɛv, ka ba tɛ yɛr a cɔsɔŋ aseriya tiwa bali bata nɛn, ba ko ura, ba wa jɔwa a nɛnsɛnɛm. Ka lee, deera i mɛŋɛra ɛn were a cɛtɛ Cansawa Bɛya ca, ka kɛtɛ kɛtɛ Cansawa yoomɛr zɛm dem ba caanɛr ɛn v nɛɛ, ka cur cur Cansawa Yisɔka deŋa ka mɛna bɛɛrɛɛ nɛɛ? I wa mu ka: sarkanɛ denɛ la tɛɛ sɛtɛn nɛɛ, dɛ na nakɛr ka neeŋɛ ka jɛtɛ wɛm tiwa dɛtaa? (Ebɛreema 10:28-29) Karma Piyɛr L. 2:1-14 la tora.

Ka v yɛr ka fɛya fotoŋv aŋv waar dere bɛ fɛya be nɛɛ, ma dɔv, la kpetɛ bɛ weerɛn Cansawara ɛn bɛ fɛya ka nɛm. Ka v dan a nɛn ɛn yɛvɛtaŋa yisɔka ɛn bɛrjɛrɔŋ, a na pɛsɛ v, a tɛ sɛnɛ bɛ bɛ durumma ba nɛm (Ebɛreema 7:25). Ka v tir v sunɔŋ, a na bow fonɛrv ɛn kv dɛra cɛra la nɛm, ka lɛsɛ la bɛ fɛya nɛn naŋnaŋ. Lee nɛɛ dana a nɛn ii kpaatɛɛ dɛv a der Jesu nɛn ka wɛr v kaɣaa: ka v nɔ, na bɛllɛ ma cara nɛɛ. Lɛɛ Jesu jɔw a nɛnsɛnɛm, ka tɛɛr a baka ka dɛmɛ v ka wɛr v kaɣaa: arɛɛ nɔwa, a bɛtaa cara! (Markɛ 1:40-41). Ama ka v kpetɛ ka jɔkɛra bɛ tɛpɛr, ka yerma nyɛɛrɛl ka jɛtɛ caarɛm, bɛv wa lɛvɛr la nyɛna. Kaa vɛra torɔv, le v banɛ kum ka caa vom nɛɛ la ter. La kpa la nyɛna ter, durum peerɔŋna kum (Rom 6:23).

FOTOOI ILI KPA FɛYAŋV

Fotoŋv aŋv waara durum tɛɛ dɛv a jɔkɛr a tɛpɛr, ka fakɛ a taya Kɛrisɛ nɛɛ a pɛllɛvura. A yɛŋɛ kum nɛɛ wirɔŋ ka vɛtɛ a gbanɛ ka a bɛvɛnɛŋa vom be nyu ɛn kum cɛm taayii. Mɛ nyɔsɛ ura ka dan waatv dɛv a wa nɔ nɛɛ. Durum taabɛr-yɛrɛ sɛtɛn cirii ka caar durum peerɔŋ v be bɛɛŋɛ nɛɛv karaŋa. Av mɛkɛ ka: dere la lɛvɛr v nɛvra bɔvɛm saaya sɛn-yaarii. Baa le la be v faanam ii a jɛma Cansawa nɛɛ, a yɛr ka: a kaa tɔvya wɛn Cansawa ba baman tamɛrv, Cansawa dɛv cɛɛ a bur kaawɛr har wɛm na nɛɛ. Dema ba bam a dopa nɛɛ ba wa seka ba tɛtɛr v, ka kokorii dei ba baara ɛn v nɛɛ iri be ca, i wa torɣa v. A mɔvɛrɛm tɛ kaa tɔvya mɛ tɛraa a vom, kee mɛ pɛsɛ a bɛvɛnɛŋa, kee mɛ gam bir ka wirɔŋ. Av yɛr ka: a kaa tɔvya a ca a yisɔka

8. DURUM TEE A JOKER A TEPER NEE A PELLEU

bama Cansawa nən, le foneryu wa seka ku tē u sunuŋ nēe la ter.

Dere a yaa yerma wem ka vo la ter nēe la nēm lau zəyə u foorii, ka kooren a taaber-seyertəwa ba yaa jeta u nēe. A nyēe nən kpa a tɔɔya a berya u kpeene, baa jenjerəŋu kpeema kee pasetee. Le a bur Cansawa noosə kaawər nēe faanam Cansawa cee bau biura bē ləyər u. A tallə məkəŋa ka: ka u jəpə Cansawa deŋ a vo tuŋŋ nēe a baka, la u taayii sɔɔ gaa (Ebēreema 10:31). An mənəmniura ka: ka gɔr denə la zaarən u a na tē a gaa Cansawa, kee waatu deŋ a na bama kum nɔr nēe, ama faanam a yer ka: la bətə kaawər sɔɔ. Nərwa wuyura kum nyɔsara, ba wa vərə sunuŋ ba tē ba gaawa Cansawa mən zanə ba. La wa sətə nərə barya. Se a layə Cansawa ka la kan bətə kaawər. Fotoŋu cəy u nən, tē yera ka: durum tēe deŋ a fakə Cansawa bēereē ən a noosə ka be kum nɔr faanam nēe a kaa wəm Cansawa kokorii i baara nərə ka pəsə u nēe. Cansawa ba-bira deŋ a be Pəsətə au zir u nēe tɔɔ nolla a na wəmna ka də yi u kayaa: yisə ma satəm, bii, sɔɔnə tēe au! Dema bɔyəm dem mə wa ku nēe mə suya, dem ba səkər fonerii tē ən a malaikama ter nēe! (Matiyee 25:41). Leera Cansawa kokoryu wəlla ka: baa nərə deŋ, nyəryəmna Cansawa zer u a ku, lee kaawər a bin u bau (Ebēreema 9:27).

FOTOOI NYUŋKU KPA FƏYANJU

Fotoŋu anu waara Jesu dēe deŋ a zer ganŋ baa le sən-jii ən paayii beerən u nēe. La payə ura pətii i nēm, ka a tē zer ganŋ har la bənuy. A vər tɔɔyurna ən Jesu Kərisə fayərəm nən. A wa nyənii a gaa cau Jesu dəpa suya, a bətə a dēera ka be la ceməy u nən baa gɔr denə, ka a nənii cəwər Jesu nən, wərə a be tē nyənəŋa tallənəŋa ən ka pəllənəŋa (Ebēreema 12:1-2).

Seetan wən a zamaa a nēm ba be Jesu dēe cee fəya lənii-ura ka payə u, ka vow ba tərāa arēe deŋ a be Cansawa bəya nēe a yer sun-jənuy nən, ama ba wa tɔɔya. Leera gaaranə ən wər-miisə ən daa-bēe ka beera nyəna tora baa

baa la waara la gaara.

Sammənaaya deŋa ka be fotooŋu cəyɔ nən nəe ka zane agɔŋa karanjara, ka la waara dere durum warii ŋmɛtɛu nəe. Ka a wa tənə yaasi, au tənə gbanə kee yerəl. Baa lee, Jesu dɛɛ deɔ a cɔwaa a gaa nəe a mɛka ura. Le Cansawa kokoryu ən Yisɔyɛ-nanŋerya waara u bɛrjɛrɔŋ sunɔŋ nəe, baa durum cɛɛ na mənə a gaa ii Cansawa fɛyɛr dɛra nyənə kee a mənə a gaa ii caarəm malaika, caura.

Doo nyɛɛ be fotooŋu cəyɔ nən ka jer tɔɔbɛrŋa, ka sanj ka lɛna Jesu dɛɛ cɛɛ. A payɛ ura la seka a nyənəa u andurnya yersɛ sɛ jɛta nəe sɛ sɔya. Ama la wa wɛra tɔɔ ŋu nyɔŋ, le a tir a gaa Kɛrisɛ, ka kpira dere la be durum ən andurnya dɛra nən nəe la ter.

Doo nyɛɛ tɔɔ be ka kɔɔ fɛya cɛya jowya. Dere Jesu kpam-towa ən dema gaawa ba yi ba gaawa a dɛpa nəe ba mənə were a be a dɛɛ ən bɛrjɛrɔŋ nɛura lee. Tuŋŋura ba foora u, ka kɛta u, ka la u, ka kpakɛra u, ka la kɔɔra u ii jowse. Ama, tɔɔ wa gbənə nɛrwa kokorii tɛpɛr, Cansawa dii sɛi nənna a yisɔka bera. A tɛɛr kokorii dei Jesu bɛtɛ a banjɛwa nəe kayaa: ka nɛrwa cura ba, ka yaara ba sənəm, ka le ba bar arɛɛ ter, lebayu tiwara ba bera. Ba cimərma ka ben lebayu. La kpa la nyənə ter, payɛ-sɔɔnɛra ba zer ba paaya (Matiyee 5:11-12).

Duru gbanə ən fonɛryu la mənə la firəm mɛ nɛmna tuŋŋ, la yɛsɛ Jesu dɛɛ ən Cansawa nɔɔsɛ. Ama a na tɔɔya a kollɛ ən lebayu ən naanɛ ii dere Pɔllɛ wɛr nəe kayaa: bɛra la na yɛsɛ tən Kɛrisɛ nɔɔsɛ? Sən-jiyɔɔ? Pɛyɛsaa? Sən-yaryɔɔ? Gemaa? Foyerii yaa? Kumbe-karanjaa kee ku-taram? Lee cɛra la nɛm nən, tɛ tɔɔyɔŋ kpan tɔyɔŋ, were deɔ a nɔkɛ tɛ nəe a ter (Rom 8:35,37). Jesu dɛɛ leer Cansawa kper-wanɛ dɛ nɛmna, ka ben tɔɔsɛ, ka wa lar fonɛrii tɛ jɛtii nən. Gɔber nən a zerwara ganj. Baa mapɛ lor, la wa tɛkɛra u. Jesu Kɛrisɛ deɔ a tɔyɛ paayii i nɛm nəe, a nənna a vɛran tɔɔyɔŋ. A tɛ nan vɛra saw-zɛcɛmyu ku nyɛraa ka ben teer sɔɔ nəe, ku teer tɛ kaa ku baa fii (Efɛɛzɛ 6:10-18; Piyer

F. 5:4,8).

Ŋmerya ka waara nɛra cɛɛ yisɔka nɛɛ ka beura nanɔ ka nyɛraa. A nyɛnan Jesuura mammam, ka Yisɔyɛ-nanɛrya be a nɛn jɛnɛm.

Malaika deɯ a waara Cansawa kokoryɯ nɛɛ a zer a zɔyɯ paaya ka tɛriila ɯ nɔ-zerkaa jɛnaa dɛɛ Cansawa zer dema ba manɔr nyɛnanɔ nɛn ka tɔyɛ ka kallɛ har la bɛnɔɔ nɛɛ. Saɣɛntɛ wɛr kayaa: were a tɔyɛra, wɛra arɛɛ na ta tɛ nɔr a ji vom dayɯ deɯ kɯ be Cansawa karan-jɛnɛɔ nɛn nɛɛ kɯ bɛɛ. Were a tɔyɛra, a kaa jɛpa bɔyɛm dem mɛ be ku liiram nɛɛ mɛ sɯya. Were a tɔyɛra, arɛɛ na tɛ ɯ jikaara nyɛna. Jikaara cɛra feerwara, ba yi la maanɛma. A tɛ na tɛ ɯ tan-peenɛ nyɛnɛ, ka yer-faanɛ nyɛnɛ be wor wor dɛ nɛn. Were a tɔyɛra, ka kpetɛ ka mɛna dere arɛɛ nɔ nɛɛ har la bɛnɔɔ, a na tɛ ɯ tɔɔsɛ desɛ a Te tir ɯ nɛɛ a seɛɔa birɛm mɛ nɛm. Were a tɔyɛra, arɛɛ na ta leer ɯ wan-peenɛ la tora. A tɛ kaa wɛtɛ la tɛɛ yerɛl vom mɛ wa lo nɛɛ mɛ takɛllan-pɛnɛ nɛn. A Te nɛnɛya nɛn ɛn malaikama nɛnɛya nɛn, a ta wɛrawara vouu ka a be a dɛɛ. Were a tɔyɛra, arɛɛ na ca a bama ii jɛɔr nyɛnɛ arɛɛ Cansawa jɛnɛɛɔ sɯya. La tɛɛ kaa yɛraa kɛɛnɛ. Were a tɔyɛra, arɛɛ na tɛ ɯ sunɔɔ wɛn ɯ ba kata a saw-gɔnɛ paaya, ii dere arɛɛ gaa vɛr tɔɔyɔɔ wɛn a Te bau katɛ a saw-gɔnɛ paaya nɛɛ. (Fetɛkai 2:7,11,17,26; 3:5,12,21).

Dɛwya ka be fɛnɛ nɛɛ keka waara ka: Jesu dɛɛ cɛɛ tir Cansawa a mɔyɛrɛmna la tora. Le a na bɛyɛna a cɛm nɛɛ, a zana mɛra ka torya ɛn sɛn-tiwa, ka tɛɛ Cansawa a vɛrkaara la nɛm la bɛtɛm fɛya sɯya nyɛrɔyɛm, ka mɛna saraama. A mɛna lee cɛra la nɛmna la seka la tɛ Cansawa teer.

Bodobodoɔɔ ɛn jɛmpeeya waara ka: Jesu dɛɛ cɛɛ cɛnɛm be nanɔɔra, ka a tɔ a gaa jɛrɛm. A wa ta a gaa dɛɔnɛ ɛn nyan-fayɛrsɛ nyupɛ kee dere la kpa nanɔ nɛɛ la jiu nɛn (Tɛ-mnɛwa Maayɛr 15:20). A wa bɛɛya a wɛsɛ, a tɛ wa bɛɛya a gbane dɛ be Cansawa jɛnɛɛɔ nɛɛ ɛn tawa mɛɛra ɛn

10. WERE A ZER JESU NEN GANŊ N&E A P&LLEVVU

bera? bii, kum, denna bæ tərəm bera?... Ama, Cansawa kpiran maayəu! Wəra a tɛɛ tɛ tɔɔyɔŋ, ɛn tɛ Sayəntɛ Jesu Kərisɛ fayərəm nən! (Kɔrɛntɛ F. 15:54-57).

Were a cɛnɛ ka tayər Cansawa nɛɛ, a wa sɔyɛn kum. Ka a jɛtaŋa waatu cɛnɛ a na demaɔra ɛn lebayu. Ii dere tɛmna Pɔllɛ wɛr nɛɛ kayaa: arɛɛ yerma a jɛtɛ, wɛn Kərisɛ ba kata, lara la jɛtɛ gba gaa gaa (Filipee 1:23).

Jesu dɛɛ yerəmawara gba gaa gaa a yɛra Jesu deɔ a kpir pɛtər paaya a ter, ka lɛsɛ u a durum wirɛl nən nɛɛ. Yisɔyɛ-naŋɛrya tɛriila u Jesu cɛɛ kokoriira la tora kayaa: ba yisɔyɛsɛ ka wa camɛra. Ba nyɛn ba naanɛu Cansawa nən, ba tɛ nyɛn ba naanɛu arɛɛ nən la tora. Karasɛ wuu a Te saaya nən... Ka a der ka sɛkər ba karaŋa, a nan bɛtɛna a zanaa ba, la seka den a be nɛɛ, ba ta bama nən la tora (Jan 14:1-4). Ii dere Cansawa kokoryu wɛr nɛɛ kayaa: dere nɛra nyɛɛ gaa kan yɛra, a tɛ kan wɛm nɛɛ, dere a nyɛɛ gaa wa sɔyɛr ka la na mɛnɛ nɛɛ, lara Cansawa sɛkər ka zer dema ba nɔ u nɛɛ (Kɔrɛntɛ F. 2:9).

Jereŋa nyɛŋa kpa tɛŋa an ka na tɔɔya ka bɛr nɛra ka wesɛ u karan-payərsɛ teer bau nɛɛ. Sɛra ba sɛkər dema ba tayər Jesu Kərisɛu tɛŋa an nɛɛ ba ter.

Fotoŋu aŋu nən malaika zanɛ kɔwa a waara kum, ka u taayi nɛɛ a karaŋara. Wəra Cansawa tɛmna, a deman u durum tɛɛ a vɛr tokərɛm nɛɛ a bɛyɛnɛŋa. A bɛyɛnɛŋa ɛn a yisɔka yetɛ a gban-kukar wirɛl nən, ka jooraa ka de paaya nɔr dɛ be lewtɛ nɛɛ dɛ nən. Nɛra Jesu deɔ a nɔ nɛra cɛɛ ka kpira pɛtər paaya a ter nɛɛ a bera. Ka a dan ka cɛna Cansawa nənɛya nən Jesu a be a Sayəntɛ ɛn a Sɛyɛrta nɛɛ a na cɛnii u jɛnɛm, ka yi kayaa: a kpira, la jɛnɛŋɛra, a be mayɛra jɛna a be to ka be dei dei nɛura... A dana arɛɛ ɛn u ba cimɛrna! (Matiyɛe 25:21). Seetan nən kpan tɔɔsɛ nyɛsɛ gaasɛ a nən kɛɛɛɛ. Cansawa nɛnna a dera, ii dere sən-tɛɛ kpir malaikama ka zanɛ u ka deran paaya ka kariilɛ u Abraham satɛm nɛɛ (Lukɛ 16:22). Tɛ kar Cansawa kokoryu nən ka: lɛɛ a wɛmɛr nɔr nyɛnɛ kollan u paaya aau

na kayaa: a worma ka: den kaawer, dema ba na ku ka be Sayente maayeu suya nee bara lebayu tiwa. Yisoye-najerya ka tuyer kayaa: mm, berjeruyna. Waatu ceera ba na voo ba maye-fayerne deno ba menen nee. La kpa la nyena ter, jenera dere ba menen nee la tayer bara (Fetekai 14:13).

KOKOR-PALLEKAI

Meryantoo, bii deu be kar nera feya fotoonu takellanu anu nee, Cansawa torya u, be te Jesu a noko u neeu be feya. Waatu au nen a be be satem ka yi u ka u betena aree nen en be feya ka nem (Cereu Liraja 30:2). Te Jesu ce be feya dena ka jer, ka yerya ka kpira ka ka ji senem nee, lee a na te u fe-farya en yisoye-farya. Beu wa ca be feya ceya, ka be taaber-tiya nee ka jetema u ka u tayer ka yersa. La kpa la nyena ter, nerwa fese suyara yisoye-beese yenanna. Sera se ter nera a mene beera baa baa,... (Marko 7:21). Tamne be durumma, be te deyeb be gaa en dere la be to nee. La kpa la nyena ter, durum maayeu peeruyna kum. Cansawa tiru te beura faaraa, nura vom me wa lo nee, te Sayente Jesu Kerise nen (Rom 6:23).

Meryantoo, ka u te lor Cansawa be vom krenerana, jera berjeru kokorii dei ba seyerne be neeu jenem, i bama yaasi deu be na taya nee, be te zerma ganu nyenana en noose nen, dere la be Jesu Kerise nera nee (Timotee L 1:13). Ii dere temna Polle wer Timotee L. 1:12 suya nee, kayaa: aree mu were nen a nyen a naane nee. A te mu ka la tee ben toose a jera dere aree krener u nee, har bau biu gor. Lee nee, manma be cekema be nyenana nen, ka deyeb en Cansawa najnaja. Beu jema u en Yisoye-najerya fayorem nen. Kpeta ka no u, ka u nenii cawer Jesu a be sunu en berjeru ka vom nee a nen. Wera te Sayente a na betena a zanaa tiniu a dapa fanfanam nee. Wera sawiwa Saawa en sayentema Sayente (Timotee F. 6:15).

Cansawa ben toose a jera te teu wa latera durum suya, a te ca te zeta a neneya nen, den cen a teer nyeraa sooo nee, ka kpan taare nyee, ka ben lebayu gba gaa gaa. Can-

sawa nyerya sɛnara a bera koŋ, wɛra tɛ pɛsɛta. Lee nɛɛ,
a baman teer, saawɛr, faɣɛrɛm ɛn seesɛ, tɛ Sayɛntɛ Jesu
Kerisɛ ter, la zana waatuma ba jɛtɛ nɛɛ, ɛn faanam, ka de
har tuŋŋ! Ami (Juude 24,25).

Copyright ANGP

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, plaques, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coração do Homem" é obtido em mais de 538 línguas e dialectos falados em todo o mundo, a saber: (África, Ásia, América do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas orações.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la littérature évangélique, des livres et des traités en plus de 538 langues, écrivez à:

Para obter gratuitamente a literatura evangélica, livros e folhetos em mais de 538 línguas diferentes escreva para:

E-MAIL: info@angp-hb.co.za
info@angp.co.za

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

A Gospel Literature Mission financed by donations
Une Mission de littérature évangélique financée de dons
Missão de literatura Evangélica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)